

ÁRSSKÝRSLA 2012

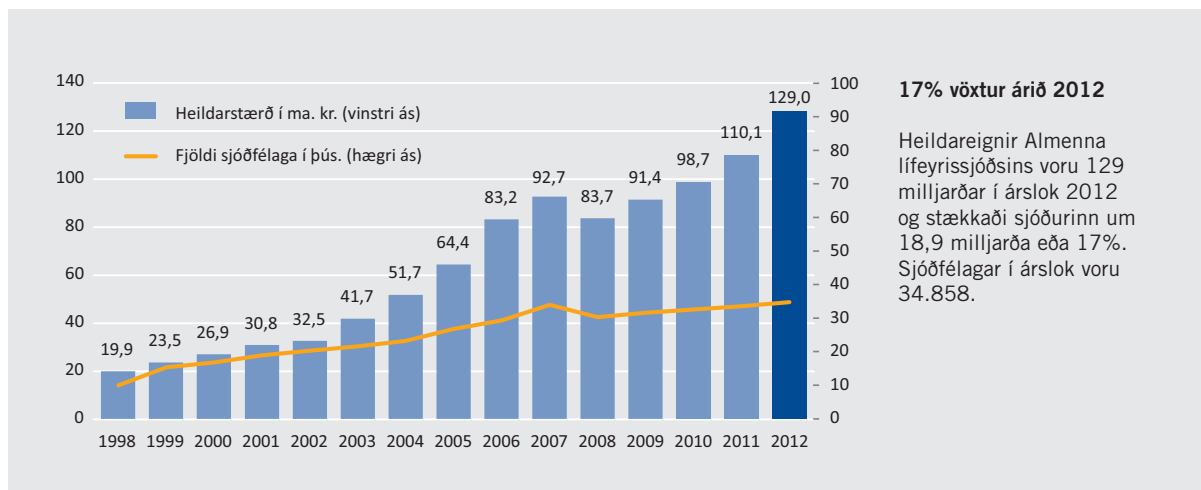

ALMENNI
LÍFEYRISSJÓÐURINN

Efnisyfirlit

Yfirlit um starfsemi sjóðsins	4
Skýrsla stjórnar	28
Áritun óháðs endurskoðanda	30
Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	31
Efnahagsreikningur	32
Sjóðstreymisyfirlit	33
Skýringar	34
– Sérgreint yfirlit um rekstur og efnahag séreignarsjóðs árið 2012.....	44
– Sérgreint yfirlit um rekstur og efnahag samtryggingarsjóðs árið 2012.....	50
Fylgiskjal:	
Útdráttur úr fjárfestingarstefnu Almenna lífeyrissjóðsins fyrir árið 2013	56
Útdráttur úr áhættustefnu Almenna lífeyrissjóðsins fyrir árið 2013	58

Almenní lífeyrissjóðurinn

Almenní

Almenní lífeyrissjóðurinn er fullgildur lífeyrissjóður og hefur starfsleyfi samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn er öllum opinn en er jafnframt starfsgreinasjóður arkitekta, leiðsögumanna, lækna, hljómlistarmanna og tæknifræðinga. Lífeyrissjóðir þessara stétta hafa sameinast Almenna lífeyrissjóðnum og greiða félagar þeirra lágmarksiðgjöld í hann. Sjóðurinn hentar líka þeim sem geta valið í hvaða lífeyrissjóð þeir greiða lágmarksiðgjaldið og einnig þeim sem vilja greiða viðbótariðgjöld í lífeyrissjóð til að auka ráðstöfunartekjur sínar á eftirlaunaárunum.

Iðgjald

Lágmarksiðgjald í Almenna lífeyrissjóðinn er 12% af launum og skiptist þannig að 4% greiðast í séreignarsjóð og 8% í samtryggingarsjóð. Með greiðslu í samtryggingarsjóð safna sjóðfélagar fyrir ævilöngum ellilífeyrisgreiðslum auk þess að ávinna sér rétt á örorku- og barnalífeyri við starfsorkumissi og maka- og barnalífeyri við fráfall sjóðfélaga.

Viðbótariðgjald (iðgjald umfram 12% af launum) er greitt í séreignarsjóð. Séreignarsjóður er laus til útborgunar frá 60 ára aldri. Sjóðfélagar geta aukið iðgjald í samtryggingarsjóð ef þeir vilja bæta við sig tryggingavernd. Hámarksiðgjald í samtryggingarsjóðinn er 15% af launum.

Löng saga, traustar rætur

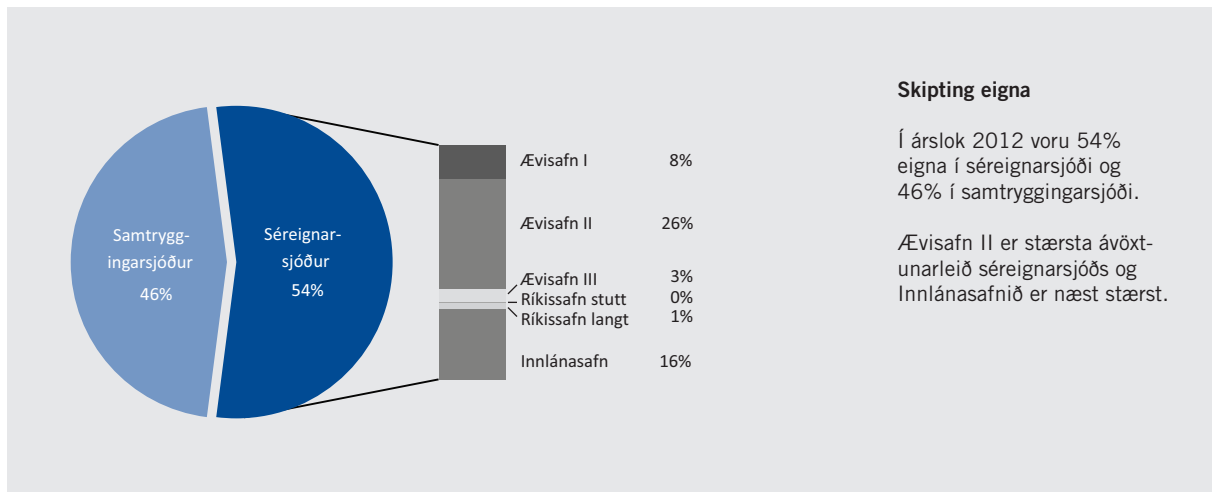
Saga Almenna lífeyrissjóðsins nær yfir marga áratugi og eru rætur hans bæði langar og traustar. Í raun samanstendur sjóðurinn af átta lífeyrissjóðum sem hafa sameinast á mismunandi tímum. Þeir lífeyrissjóðir sem hafa sameinast í Almenna lífeyrissjóðinn eru (stofnár í sviga): ALVÍB (1990), Lífeyrissjóður arkitekta (1967), Lífeyrissjóður starfsmanna SÍF (1968), Lífeyrissjóður FÍH (1970), Lífeyrissjóður Félags leiðsögumanna (1977), Lífeyrissjóður lækna (1967) og Lífeyrissjóður Tæknifræðingafélags Íslands (1965).

Mikilvægur hluti af fjármálum

Lífeyrismál og eftirlaunasparnaður eru mikilvæg en oft vanmetin viðfangsefni í fjármálum einstaklinga.

Með aðild að lífeyrissjóðum ávinna sjóðfélagar sér verðmæt réttindi en flestir þurfa þó að leggja meira fyrir til að tryggja sér góð eftirlaun.

Ávöxtunarleiðir

Blandaður lífeyrissjóður Almenni lífeyrissjóðurinn er blandaður lífeyrissjóður að því leyti að iðgjöld sjóðfélaga eru greidd í bæði samtryggingar- og séreignarsjóð.

Séreignarsjóður Í séreignarsjóði eru iðgjöld sjóðfélaga greidd á sérreikning hans ásamt vöxtum ár hvert. Inneign sjóðfélaga í séreignarsjóði er laus til útborgunar við 60 ára aldur. Inneignin erfist við fráfall. Ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs eru sex. Þær eru Ævisafn I, Ævisafn II, Ævisafn III, Ríkissafn langt, Ríkissafn stutt og Innlánaðsafn. Ævisafn I, II og III eru blönduð verðbréfasöfn með innlánum, skuldabréfum og hlutabréfum. Innlánaðsafnið fjárfestir eingöngu í innlánum, Ríkissafn langt fjárfestir í ríkisskuldabréfum með löngum meðaltíma og Ríkissafn stutt fjárfestir í ríkisskuldabréfum með stuttum meðaltíma og innlánum.

Samtryggingarsjóður Með greiðslum í samtryggingarsjóð ávinna sjóðfélagar sér rétt á ævilöngum ellilífeyrisgreiðslum frá 60 ára aldri, örorku- og barnalífeyri við starfsorkumissi og maka- og barnalífeyri til eftirlifandi maka og barna við fráfall.

- Sjóðfélagar geta hafið töku ellilífeyris á aldrinum 60 til 70 ára.
- Örorkulífeyrir er greiddur ef sjóðfélagi missir starfsgetu og orkutap er metið 50% eða meira.
- Makalífeyrir er greiddur úr samtryggingarsjóði við fráfall sjóðfélaga. Makalífeyrir er alltaf greiddur í 2,5 ár og lengur ef yngsta barn sjóðfélaga er yngra en 20 ára.
- Betri barnalífeyrir. Sjóðurinn greiðir tvöfalt hærri barnalífeyri en lágmarkslífeyrir samkvæmt lögum (fjórðfalt hærri barnalífeyri eigi barn látins sjóðfélaga hvorki foreldri né kjörforeldri á lífi).

Lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar og breytast mánaðarlega í takt við breytingar á vísitölu neysluverðs. Eignir samtryggingarsjóðs eru ávaxtaðar í sérgreindu verðbréfasafni. Fjárfestingarstefna samtryggingarsjóðsins tekur mið af réttindakerfi, lífeyrisbyrði og áætluðu framtíðargreiðsluflæði vegna lífeyrisskuldbindinga sjóðsins.

Hver er sinnar gæfu smiður

Í lífeyrismálum gildir hið fornkeðna að „hver er sinnar gæfu smiður“. Afkoman á eftirlaunaárunum ræðst mest af fyrirhyggju á starfsævinni.

Á næstu síðum finnur þú almennar ráðleggingar um eftirlaunasparnað og lífeyrismál. Nánari upplýsingar eru á heimasíðu okkar, www.almenni.is.

Stjórn og endurskoðunarnefnd

Um skipun stjórnar

Stjórn sjóðsins er skipuð sex sjóðfélögum, kjörnum á ársfundi til þriggja ára í senn. Vararmenn í stjórn eru þrír. Á hverju ári eru kosnir tveir aðalmenn í stjórn og einn varamaður.

Stjórn 2012

Aðalmenn:

Sigurbjörn Sveinsson, formaður
Sigríður Sigurðardóttir, varaformaður
Andrés Magnússon
Ástríður Jóhannesdóttir
Hrönn Sveinsdóttir
Oddur Ingimarsson

Kosinn á ársfundi 2011 til þriggja ára.
Kosinn á ársfundi 2011 til þriggja ára.
Kosinn á ársfundi 2012 til eins árs.
Kosinn á ársfundi 2012 til þriggja ára.
Kosinn á ársfundi 2012 til þriggja ára.
Kosinn á ársfundi 2010 til þriggja ára.

Til vara:

Gunnar Einarsson
Ingvar Baldursson
Ólafur H. Jónsson

Kosinn á ársfundi 2010 til þriggja ára.
Kosinn á ársfundi 2012 til tveggja ára.
Kosinn á ársfundi 2012 til þriggja ára.

Stjórnarfundir

Stjórnin fundar að jafnaði einu sinni í mánuði og oftast ef tilefni er til. Eftir ársfund 2012 og til áramóta eða á tímabilinu 30. apríl til 31. desember 2012 fundaði stjórnin tíu sinnum. Fyrstu þrjá mánuði ársins 2013 fundaði stjórnin fjórum sinnum. Stjórnarmenn hafa auk þess mætt á ýmsa fundi milli stjórnarfunda til að greina mál eða afgreiða milli funda. Aðalmenn í stjórn fá greidd föst stjórnarlaun óháð fjölda funda og stjórnarsetu. Varamenn eru boðaðir þrisvar á ári og í forföllum aðalmanna eða við sérstök tilefni. Varamenn fá greiðslu fyrir hvern setinn stjórnarfund.

Endurskoðunarnefnd

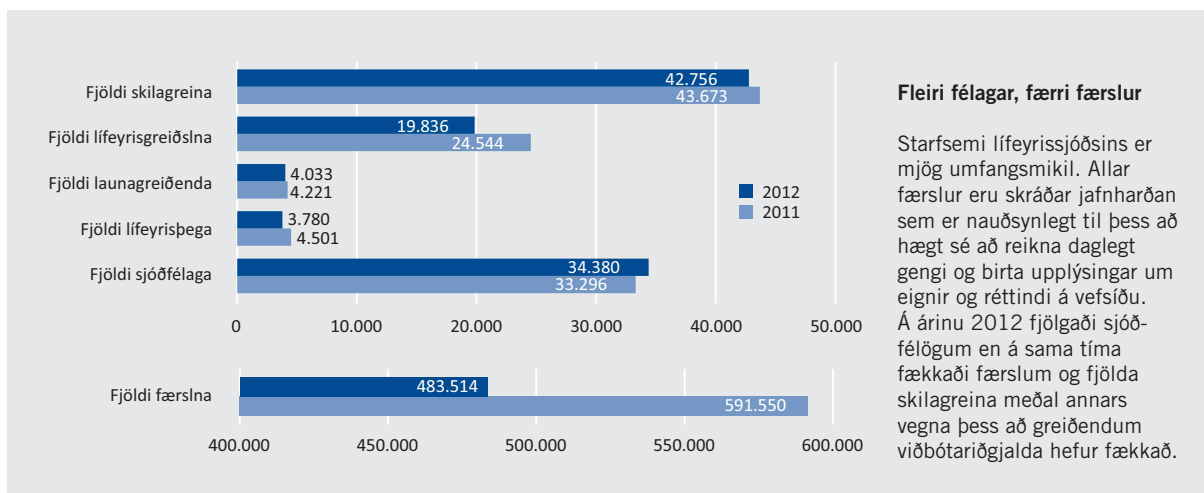
Samkvæmt samþykktum sjóðsins skipar stjórn þriggja manna endurskoðunarnefnd til eins árs í samræmi við 108. gr. a. laga nr. 3/2006 um ársreikninga. Hlutverk nefndarinnar er að leitast við að tryggja áreiðanleika ársreikninga ásamt óháðri endurskoðanda sjóðsins auk þess að hafa eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits og áhættustýringar. Í endurskoðunarnefndinni árið 2012 til 2013 sátu Gísli Hlíðberg Guðmundsson, formaður, Eiríkur Þorbjörnsson og Ólafur H. Jónsson.

Eftirlaun í stað tekna

Á uppvaxtarárunum sjá foreldrar um framfærslu, á starfsævinni lifir fólk af atvinnu - tekjum en á eftirlaunaárunum fær fólk lífeyri og tekjur af sparnaði og eignum.

Tilgangurinn með því að greiða í lífeyris-sjóð og í viðbótarlífeyrissparnað er að safna upp inneign og réttindum til að lifa af á eftirlaunaárunum.

Starfsfólk og skrifstofa

Verið velkomin í Borgartún 25

Skrifstofa sjóðsins er í Borgartúni 25, 105 Reykjavík, og þar er góð aðstaða til að taka á móti sjóðfélögum. Skrifstofan er opin virka daga frá kl. 9–16.

Ráðgjafar og móttaka

Ráðgjafar sjóðsins eru þrír og geta sjóðfélagar leitað til þeirra um sérhæfða ráðgjöf í lífeyrismálum og þjónustu.

Þórhildur Stefánsdóttir, deildarstjóri	thorhildur@almenni.is
Brynja Margrét Kjærnested	brynja@almenni.is
Eva Ósk Eggertsdóttir	eva@almenni.is
Sigrún Erlendsdóttir, móttaka	sigrun@almenni.is
Halldór Bachmann, kynningarstjóri	halldor@almenni.is

Iðgjalda- og lífeyrisdeild

Iðgjalda- og lífeyrisdeild annast skráningu iðgjalda og greiðslu lífeyris.

Amalía Berndsen, deildarstjóri	amalia@almenni.is
Anna Guðmundsdóttir	anna@almenni.is
Árný Benediktsdóttir	arny@almenni.is
Jóna Sigurðardóttir	jona@almenni.is
Una Hafðís Hauksdóttir	una@almenni.is

Eignastýring

Eignastýringarteymi sjóðsins sér um stýringu eigna sjóðsins í samræmi við fjárfestingarstefnu. Fjárfestingarstjóri stýrir störfum teymisins.

Kristjana Sigurðardóttir, fjárfestingarstjóri	kristjana@almenni.is
Helga Indriðadóttir, sjóðstjóri	helga@almenni.is
Ólafur Heimir Guðmundsson, sjóðstjóri	olafur@almenni.is

Bókhald

Bókhaldsdeild sér um daglegt bókhald, mánaðarlegar afstemmingar, skýrslur og árlegt uppgjör sjóðsins.

Eyrún Sigurjónsdóttir	eyrun@almenni.is
Lóa Rún Kristinsdóttir	loa@almenni.is
Kristín Sigurgeirsdóttir	kristin@almenni.is

Rekstur

Rekstrarstjóri sér um rekstrarmál og hefur umsjón með framkvæmd og skipulagningu innra eftirlits. Skrifstofustjóri ber ábyrgð á réttinda- og fjárhagsbókhaldi og stýrir ráðgjöf og þjónustu við sjóðfélaga. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins.

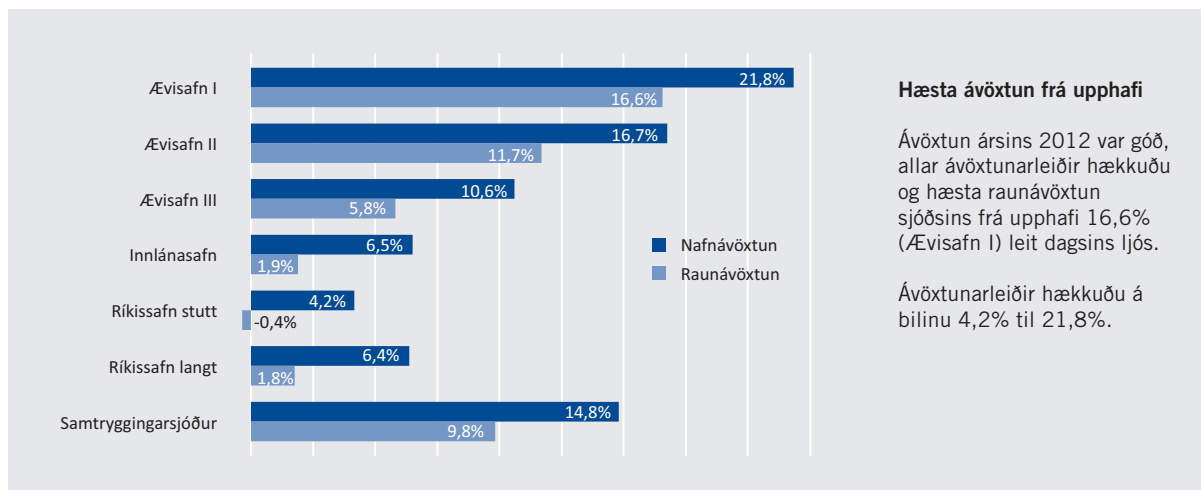
Daníel Arason, rekstrarstjóri	daniel@almenni.is
Sigríður Ómarsdóttir, skrifstofustjóri	sigridur@almenni.is
Gunnar Baldvinsson, framkvæmdastjóri	gunnar@almenni.is

Góð eftirlaun auka lífsgæði

Eftirlaunaárin eru oft fjórðungur af full-orðinsárunum og margir geta átt von á því að lifa í 15 til 25 ár eftir að þeir hætta að vinna.

Ef heilsan er góð geta eftirlaunaárin verið einn besti tími ævinnar. Góður fjárhagur hefur líka mikið að segja.

Gott ár að baki

Allt að 16,6% raunávöxtun

Allar ávöxtunarleiðir Almenna lífeyrissjóðsins skiluðu jákvæðri nafnávöxtun á árinu 2012. Hæsta nafnávöxtunin 21,8% var á Ævisafni I sem er að stórum hluta ávaxtað í erlendum sjóðum. Hækkun safnsins má helst rekja til hagstæðrar þróunar á erlendum mörkuðum auk þess sem varúðarafskriftir gengu að hluta til baka.

Blönduð söfn hækkuðu mest

Blandaðar ávöxtunarleiðir þ.e. Ævisafn I, II, III og samtryggingarsjóður nutu allar góðs af hækkun erlendra eigna vegna hagstæðrar þróunar á mörkuðum og veikingar krónunnar. Einnig gengu varúðarafskriftir að hluta til baka og höfðu í för með sér hækkun á eignum sjóðsins. Ævisafn I hækkaði mest á árinu 2012 eða um 21,8%, Ævisafn II um 16,7%, Ævisafn III um 10,6% og samtryggingarsjóður hækkaði um 14,8%.

Ríkissöfn hækkuðu

Ríkissáfn langt hækkaði um 6,4% á árinu. Ávöxtunarkrafa langra ríkisskuldabréfa var svipuð í upphafi og lok ársins en nokkrar sveiflur urðu innan ársins. Hækkun umfram verðbólgu var 1,8%. Ríkissáfn stutt hækkaði um 4,2% en vegna 4,5% verðbólgu lækkaði safnið um tæp 0,4% að raunvirði.

Verðtryggð lán með góða ávöxtun

Ævisafn IV sameinaðist Innlánaðsáfnin í september 2012. Á árinu varð 6,5% nafnávöxtun á Innlánaðsáfninu. Greiddar verðbætur skýra stóran hluta ávöxtunarinnar þar sem verðbólga ársins var 4,5%. Verðtryggð innlán vega um 91% af Innlánaðsáfninu.

Ávöxtun í byrjun ársins 2013

Þróun ávöxtunarleiða sjóðsins í upphafi þessa árs var með ágætum.

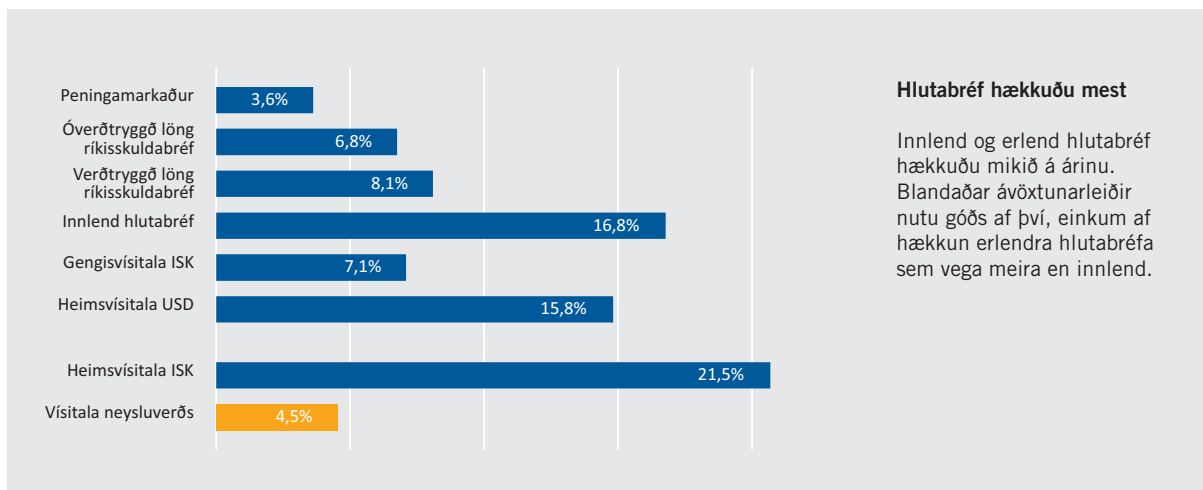
- Blönduð verðbréfasöfn og ríkissöfnin nutu góðs af gengishækkun nánast allra flokka innlendra ríkisskuldabréfa á fyrstu tveimur mánuðum ársins.
- Blönduð verðbréfasöfn nutu einnig góðs af hækkun erlendra eigna þrátt fyrir styrkingu krónunnar á sama tímabili.
- Á fyrstu tveimur mánuðum ársins hækkaði Ævisafn I um 1,4%, Ævisafn II um 1,6%, Ævisafn III um 1,4%, Ríkissáfn langt um 2,3%, Ríkissáfn stutt um 1%, Innlánaðsáfn um 0,6% og samtryggingarsjóður um 1,7%.
- Vísitala neysliverðs hækkaði um 0,3% fyrstu tvo mánuði ársins. Mæling í febrúar var hinsvegar verulega umfram væntingar og hækkaði vísitala í mars um 1,6% sem þýðir að hækkun vísitölunnar var 2,0% á fyrstu þremur mánuðum ársins.

Settu þér markmið

Eftirlaunaárin eru oft langur tími og því þarf að leggja drjúgt fyrir til að byggja upp sjóð sem greiðir góð eftirlaun. Fyrst þarftu að vita hvað þú þarft mikið.

Besta leiðin til þess að meta hvað þú þarft mikið er að setja sér markmið um eftirlaun. Þannig býrðu til mælistiku sem þú notar til að meta stöðu þína.

Gjaldeyrishöft og takmarkaðir fjárfestingarmöguleikar

Gjaldeyrishöft hafa mikil áhrif

Gjaldeyrishöft og takmarkaðir fjárfestingarmöguleikar voru einkennandi fyrir fjárfestingarumhverfið á árinu 2012. Gjaldeyrishöftin setja fjárfestum þröngar skorður og gera það að verkum að ekki er mögulegt að dreifa áhættunni eins mikið og eðlilegt getur talist með fjárfestingum í erlendum eignum. Fyrir vikið hefur orðið til ójafnvægi á milli framboðs og eftirspurnar eftir innlendum verðbréfum.

Hagvöxtur og minni verðbólga

Aftur á móti mældist hagvöxtur á síðasta ári og verðbólga og atvinnuleysi virðast á niðurleið. Fjölgun skráðra félaga í Kauphöllinni eykur einnig á bjartsýni fjárfesta auk þess sem markaðir fyrir hlutabréf og skuldabréf eru að taka við sér. Peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands hækkaði stýrivexti á síðasta ári um 1,25 prósentustig. Stýrivextir voru í árslok 6%.

Erlendar eignir hækkuðu mest

Jákvæðustu fréttirnar í ávöxtun síðasta árs er líklega að finna í hækkun á erlendum mörkuðum, hækkun á verðtryggðum skuldabréfum og hækkun á innlendum hlutabréfum. Innlend hlutabréf voru hins vegar lítil hluti eigna og höfðu þar af leiðandi takmörkuð áhrif á ávöxtun sjóðsins. Stutt óverðtryggð ríkisskuldabréf hækkuðu lítið samanborið við aðra eignaflokka.

Uppgjör við Glitni

Samningur við Glitni í maí hafði mjög jákvæð áhrif á ávöxtun ársins. Samkvæmt samningnum féllu báðir aðilar frá yfstrustu kröfum og því gat sjóðurinn lækkað varúðarafskriftir. Áhrifin voru mest í blönduðum verðbréfasöfnum. Sjá nánar í skýringu 19.

Fjárfestingarumhverfið í byrjun ársins 2013

Lækkandi ávöxtunarkrafa innlendra skuldabréfa og þróun á erlendum hlutabréfamörkuðum hafa verið hagstæð fyrir blönduð verðbréfasöfn það sem af er ári.

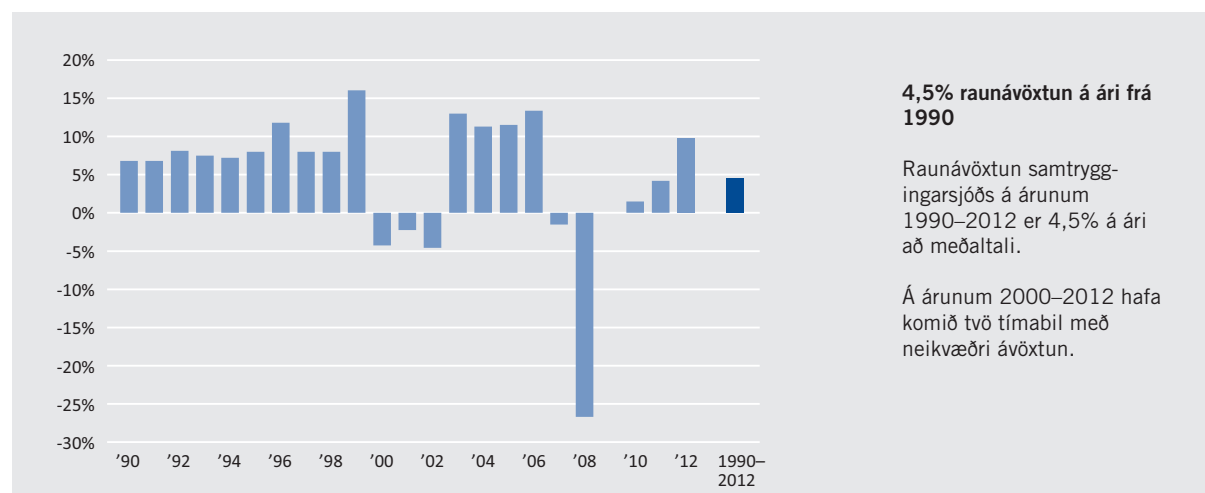
- Heimsvísitala hlutabréfa í Bandaríkjadollar hækkaði um 6,2% fyrstu tvo mánuði ársins en 3,6% í krónum að teknu tilliti til styrkingar íslensku krónunnar.
- Ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra ríkisskuldabréfa lækkaði á fyrstu tveimur mánuðum ársins líklegast vegna mikillar innlendar fjárfestingarþarfar, fárra fjárfestingarkosta og væntinga um litlar breytingar á stýrivöxtum á árinu.
- Stýrivextir Seðlabankans haldust óbreyttir í 6% við fyrstu vaxtaákvörðun ársins en á liðnu ári hækkuðu stýrivextir samtals um 1,25 prósentustig. Þrátt fyrir áhyggjur af vaxandi verðbólgu þykir greiningaraðilum líklegt að stýrivextir haldist óbreyttir út þetta ár eða að minnsta kosti fyrri hluta árs.

Hvað þarftu mikið?

Það er breytilegt eftir hverjum og einum hver eftirlaunin þurfa að vera og ræðst meðal annars af fjölskylduhögum, eignum og skuldum. Spyrðu þig um hvaða tekjur

þú telur að þú þurfir að hafa eða hvaða tekjur þú viljir hafa. Ágæt viðmiðun er að líta til núverandi launa og miða við 60–80% af þeim.

Raunávöxtun 2012 langt yfir langtíma meðaltali

Ávöxtun á uppleið

Raunávöxtun blandaðra verðbréfasafna hækkaði þriðja árið í röð eftir tímabil neikvæðrar og lágrar ávöxtunar í kjölfar efnahagshrunsins á Íslandi 2008. Raunávöxtun samtryggingarsjóðs árið 2012 var 9,8% en meðalraunávöxtun á ári frá árinu 1990 er 4,5%.

Langtímaávöxtun lækk - aði í efnahagshruninu

Efnahagshrunið á Íslandi 2008 hafði mikil og afgerandi áhrif á langtímaávöxtun Almenna lífeyrissjóðsins. Fyrir fall íslensku viðskiptabankanna í október 2008 var langtímaávöxtun samtryggingarsjóðs 6,8% á ári að jafnaði en hefur síðan lækkað í 4,5% á ári. Ávöxtunin er engu að síður 1,0% yfir ávöxtunarviðmiði lífeyrissjóða sem er 3,5%.

10 ára raunávöxtun er alltaf jákvæð

Þrátt fyrir lækkanir á innlendum og erlendum mörkuðum tvisvar á 21. öldinni hefur 10 ára raunávöxtun sjóðsins alltaf verið jákvæð. Í árslok 2012 var 10 ára raunávöxtun 2,9% en frá árinu 1999 hefur 10 ára ávöxtun að meðaltali verið 4,7% á áratug.

Langtímasparnaður er tækifæri

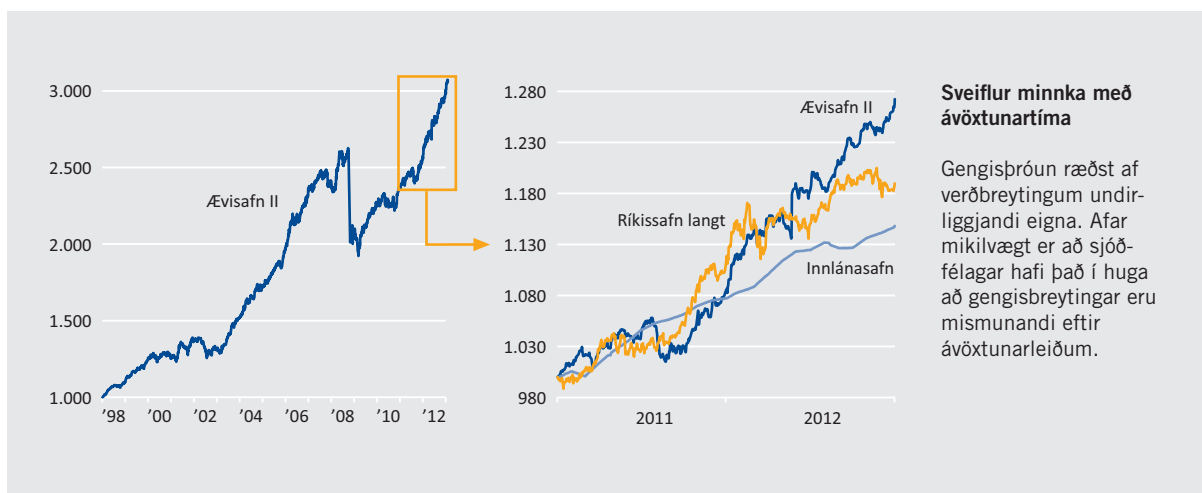
Eftirlaunasparnaður er langtímasparnaður. Það er sérstaða hans og í því felast tækifæri. Langtímasparnaður gefur færi á að fjárfesta í verðbréfum sem sveiflast í verði en gefa háa ávöxtun til langs tíma. Langtímasparnaður byggist yfirleitt upp á reglulegum sparnaði sem dregur úr líkum á að sparnaðurinn sé allur lagður fyrir þegar gengi á verðbréfum er hátt. Langur sparnaðartími þýðir einnig að meiri vextir safnast upp og alveg sérstaklega vaxta-vextir en áhrif þeirra stigmagnast með tíma. Sá sem sparar til langs tíma má alltaf búast við tímabilum með fáum fjárfestingarkostum og öðrum með mörgum tækifærum. Á löngum tíma má reikna með að bjóðast muni fjárfestingarkostir sem gefi góða ávöxtun til langs tíma.

Hvert stefnir hjá þér?

Næsta skref er að meta stöðuna og hver væntanleg eftirlaun verða. Fáðu upplýsingar um hvaða eftirlaun þú færð úr lífeyrissjóðum og hvað sparnaður bætir miklu við.

Berðu væntanleg eftirlaun saman við markmið þitt. Ef miklu munar gætir þú þurft að endurskoða markmiðið en annars skaltu gera áætlun til að ná settu marki.

Gengi ávöxtunarleiða er reiknað daglega

Daglegt gengi

Almenni líffeyrissjóðurinn reiknar daglega gengi á allar ávöxtunarleiðir sjóðsins og birtir á vefsíðu sinni. Útreikningur á daglegu gengi hófst í janúar 1998 og á sjóðurinn gengisrunu til þess tíma fyrir Ævisafn II. Gengið er notað til að mæla verðbreytingar frá einum tíma til annars. Í raun eignast sjóðfélagar með greiðslu iðgjalda í séreignarsjóð ákveðnar einingar í sjóðnum og er verðmæti eininganna mælt með genginu. Vinstri myndin sýnir gengisþróun Ævisafns II frá árinu 1998 en sú hægri sýnir gengisþróun Ævisafns II, Innlánasafns og langa ríkissafnsins árin 2011 og 2012.

Upp, niður, upp

Vinstri myndin sýnir gengisþróun Ævisafns II í 15 ár. Myndin sýnir glögg að miklar sveiflur geta verið á gengi blandaðra verðbréfasafna en langtímaþróun er þó greinilega upp á við. Á myndinni sjást vel áhrif efnahagshrunsins á Íslandi 2008 en í árslok 2012 var gengi safnsins hins vegar 16% hærra en það var fyrir hrun íslensku viðskiptabankanna í október 2008.

Sveiflur innan árs geta verið miklar

Hægri myndin sýnir gengisþróun þriggja ávöxtunarleiða síðustu tvö ár. Gengisþróun Innlánasafnsins var mjög stöðug enda hafa vaxtabreytingar ekki áhrif á höfuðstól. Ríkissafn langt og Ævisafn II sveiflast hins vegar í takt við breytingar á mörkuðum. Fylgni safnanna er mikil enda eru verðtryggð innlend ríkisskuldabréf um helmingur af innlendum skuldabréfum Ævisafns II. Myndin sýnir vel að hækkun á verðtryggðum ríkisskuldabréfum hafði afgerandi áhrif á gengisþróun blandaðra safna. Erlendir markaðir hafa einnig mikil áhrif á gengisþróun safnsins og skýra til dæmis lækkunina í júlí til september 2011 og hækkun safnsins á árinu 2012, einkum í lok ársins.

Sveiflur geta verið góðar en einnig slæmar

Innlánasafnið hentar mjög vel fyrir þá sem eru byrjaðir að ganga á inneign sína og vilja ekki sveiflur í ávöxtun. Ævisafn II og Ríkissafn langt henta hins vegar vel fyrir þá sem eru að ávaxta til langs tíma og þola sveiflur í ávöxtun. Til lengri tíma má búast við að þeim sem taka á sig sveiflur verði umbunað með hærri langtímaávöxtun.

Gerðu raunhæfa áætlun

Ef núverandi sparnaður dugur ekki til að ná markmiðum um eftirlaun er næsta skref að reikna hvað þurfi að spara mikið til viðbótar og gera áætlun til að ná markmið-

inu. Besta og árangursríkasta leiðin til að byggja upp eignir og eftirlaunasjóð er reglulegur sparnaður.

Fjárfestingarstefna 2013

>

Efnisyfirlit

- I. Almenni lífeyrissjóðurinn
- II. Söguleg ávöxtun
- III. Vænt ávöxtun og framreikningur
- IV. Fjárfestingarstefna 2013
- V. Viðmið
- VI. Áhættustefna – útdráttur

Reglur um lán til sjóðfélaga

Ítarleg stefna

Fjárfestingarstefna Almenna lífeyrissjóðsins er aðgengileg fyrir sjóðfélaga á vefsíðu sjóðsins, www.almenni.is.

Fjárfestingarstefnan skiptist í sex kafla og er samtals 43 blaðsíður.

Ný fjárfestingarstefna

Stjórn Almenna lífeyrissjóðsins samþykkti í nóvember fjárfestingarstefnu fyrir árið 2013. Í henni eru upplýsingar um uppbyggingu Almenna lífeyrissjóðsins og er fjallað um samtryggingarsjóð og ávöxtunarleiðir séreignarsjóðs. Farið er yfir sögulega áhættu verðbréfa og fjallað um samspil ávöxtunar og áhættu. Í framhaldi af þeirri umfjöllun er sett fram fjárfestingarstefna fyrir allar ávöxtunarleiðir og fjárfestingarheimildir. Sérstakur kafli er um viðmiðanir við kaup á verðbréfum og annar um áhættustýringu hjá lífeyrissjóðnum.

Helstu breytingar frá fyrri stefnu

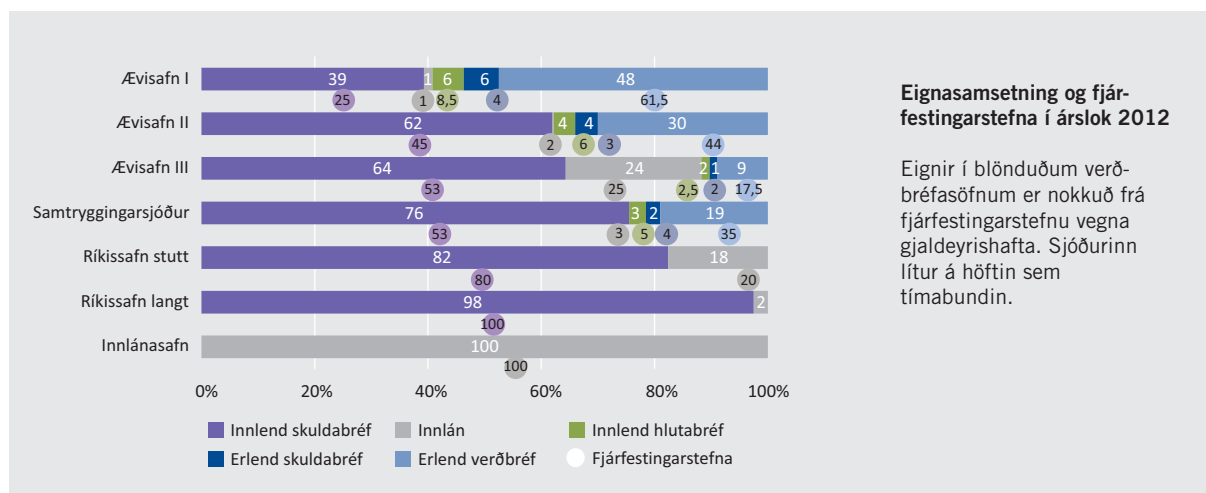
- Vægi innlendra hlutabréfa í fjárfestingarstefnu blandaðra verðbréfasafna hefur verið aukið en vegur þó tiltölulega lítið af heildareignum hvers safns. Ævisafn I stefnir nú að því að 8,5% eigna séu innlend hlutabréf, Ævisafn II 6%, Ævisafn III 2,5% og samtryggingarsjóður 5%. Á móti lækkar vægi erlendra hlutabréfa í fjárfestingarstefnunni. Tilgangurinn með þessari breytingu er að auka áhættudreifingu þar sem sjóðurinn getur ekki fjárfest í erlendum verðbréfum vegna tímabundinna gjaldeyrishafta.
- Meðaltími blandaðra skuldabréfasafna er lengdur, í samræmi við meðaltíma skuldabréfa á markaði. Ævisafn I og II stefna að átta ára meðaltíma, Ævisafn III að sex árum og samtryggingarsjóður níu árum.
- Vegna breytinga á meðaltíma var vægi innlána aukið í fjárfestingarstefnu Ævisafns III. Þessi breyting er í samræmi við markmið safnsins um lægri meðaltíma til að tryggja tiltölulega jafna og stöðuga ávöxtun.
- Heimild til að fjárfesta í fjármálagerningum Reykjavíkurborgar og Lánasjóðs sveitarfélaga var hækkuð úr 5% í 7,5% af hreinni eign sjóðsins eins og hún er á hverjum tíma.
- Á árinu 2012 var unnið að innleiðingu áhættustýringar á grundvelli leiðbeinandi tilmæla um áhættustýringu frá FME sem voru gefin út á þriðja ársfjórðungi 2011. Kafli VI um áhættustýringu var uppfærður með hliðsjón af þessu og byggir hann á áhættu - stefnu sjóðsins sem var samþykkt af stjórn lífeyrissjóðsins í október 2012.

Besti sparnaðurinn

Viðbótarlífeyrissparnaður er besti kosturinn til að byggja upp eftirlaunasjóð vegna hagstæðra skattareglna og mótframlags launagreiðanda sem bætist við framlag

þitt. Leggðu fyrir a.m.k. 2% af launum til að tryggja þér 2% mótframlag launagreiðanda. Ef þú getur samið við launagreiðanda um hærri mótframlag er það hagstætt.

Eignasamsetning nokkuð frá stefnu

Undirvigt á hlutabréfum

Undirvigt er á hlutabréfum í Ævisöfnum I, II, III og í samtryggingarsjóði vegna gjaldeyrishafta. Samkvæmt fjárfestingarstefnu eru erlend hlutabréf uppistaðan í hlutabréfum sjóðsins þar sem ekki er hægt að ná nægjanlegri áhættudreifingu á innlendum hlutabréfamarkaði. Vegna gjaldeyrishafta getur sjóðurinn ekki náð stefnu um erlend hlutabréf. Sjóðurinn er langtímafjárfestir og lítur á gjaldeyrishöftin sem tímabundin og hefur því ekki breytt fjárfestingarstefnu sinni þrátt fyrir höftin.

Erlend verðbréf auka áhættudreifingu

Almenni lífeyrissjóðurinn stefnir að því að halda erlendum verðbréfum í eigu sjóðsins og auka vægi þeirra þegar gjaldeyrishöftum verður aflétt. Með því að fjárfesta í erlendum verðbréfum dreifist áhættan á fleiri hagkerfi en það íslenska sem er bæði smátt og einhæft.

Iðgjöld í séreignarsjóð greiddast í ávöxtunarleidd samkvæmt vali sjóðfélaga

Á tímabilinu frá október 2008 til júní 2012 voru öll iðgjöld í séreignarsjóð greidd í Innlánasafn nema ef sjóðfélagar óskuðu sérstaklega eftir að greiða í aðrar ávöxtunarleiddir. Þessi ráðstöfun var gerð vegna óvissu um eignamat eftir efnahagshrunið 2008. Stjórn Almenna lífeyrissjóðsins felldi þessa ákvörðun úr gildi þann 1. júlí 2012 og eru iðgjöld nú greidd í ávöxtunarleidd samkvæmt vali sjóðfélaga. Sjóðfélagar geta hvenær sem er breytt um ávöxtunarleidd og valið þá leið sem hentar þeim best. Ráðgjafar sjóðsins eru tilbúnir að veita nánari upplýsingar og aðstoða við val á ávöxtunarleidd.

Ráðgjöf að fjárfesta í blönduðum söfnum

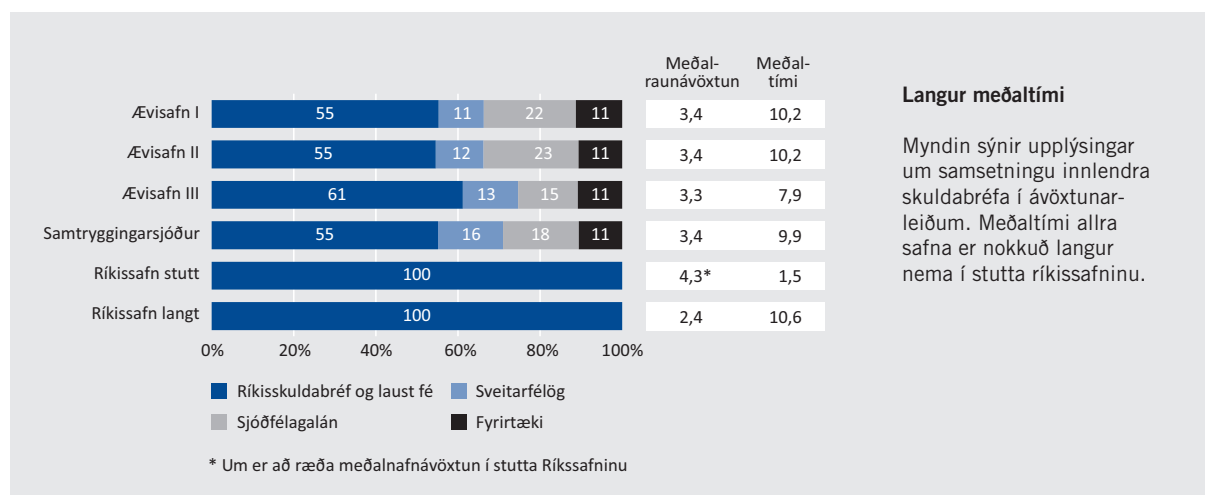
Ráðgjöf Almenna lífeyrissjóðsins er að blönduð og vel dreifð verðbréfasöfn séu góður kostur fyrir lífeyrissparnað, veiti góða áhættudreifingu og skili bestu ávöxtuninni til lengri tíma. Í efnahagsáföllum hefur komið í ljós mikilvægi þess að vera með vel dreifð eignasöfn. Mikilvægt er að dreifa fjárfestingum á milli innlána, skuldabréfa og hlutabréfa og einnig á milli ólíkra hagkerfa. Reynslan hefur kennt að einnig er mikilvægt að dreifa áhættu á fleiri hagkerfi en Ísland.

Annar sparnaður er einnig nauðsynlegur

Yfirleitt þarf meira en viðbótarlífeyrissparnað til að tryggja sér ásættanleg eftirlaun. Þú þarft að spara meira og/eða reikna með að ganga á aðrar eignir.

Annar sparnaður er t.d. reglulegur sparnaður á innlánsreikninga eða í verðbréfasjóði. Aðrar eignir geta einnig nýst sem eftirlaunasparnaður, t.d. fasteignir.

Ríkisskuldabréf vega þýngst af skuldabréfum

Innlend skuldabréf

Stærsti eignaflokkur í ávöxtunarleiðum lífeyrissjóðsins (öðrum en innlánaleiðum) eru innlend skuldabréf. Skuldabréfin eru annars vegar markaðsskuldabréf sem eru oftast með fasta vexti og hins vegar sjóðfélagalán sem eru bæði með föstum og breytilegum vöxtum. Skuldabréfin eru að mestu verðtrygð nema ríkisskuldabréf í stutta ríkissafninu

Vægi ríkisskuldabréfa hefur aukist

Ríkistryggð skuldabréf, skuldabréf sveitarfélaga og laust fé hefur verið að aukast í ævisöfnunum og samtryggingarsjóði á undanförunum árum og eignasamsetning skuldabréfa hluta safnanna breytist smátt og smátt. Skýringin er fyrst og fremst markaðsaðstæður og takmarkað framboð annarra skuldabréfa. Ríkisskuldabréf vega þýngst í ávöxtunarleiðum eða frá 55% upp í 100% af skuldabréfum.

Sjóðfélagalán vega þungt

Sjóðfélagalán vega þungt í skuldabréfasöfnum sjóðsins. Sjóðfélagar eiga kost á að fá hagstæð lán hjá sjóðnum og sjóðurinn fær betri ávöxtun en á markaðsskuldabréfum. Á liðnum áratugum hafa heimtur sjóðfélagalána verið góðar. Einstaklingar eru almennt góðir greiðendur og sjóðurinn fer fram á fasteignaveð til tryggingar greiðslu.

Langur meðaltími

Meðaltími skuldabréfa segir til um hversu lengi höfuðstóll er bundinn að jafnaði og er vísbending um verðnæmni skuldabréfa ef markaðsvextir breytast. Þannig er hægt að áætla verðbreytingu skuldabréfs með því að margfalda vaxtabreytingu með meðaltíma þess. Sem dæmi má nefna að skuldabréf með 10 ára meðaltíma hækka um 10% í verði ef vextir lækka um eitt prósentustig og öfugt. Meðaltími skuldabréfa í blönduðum verðbréfasöfnum hefur lengst á síðustu árum með auknu vægi langra ríkisskuldabréfa.

Hærri meðalávöxtun í blönduðum söfnum

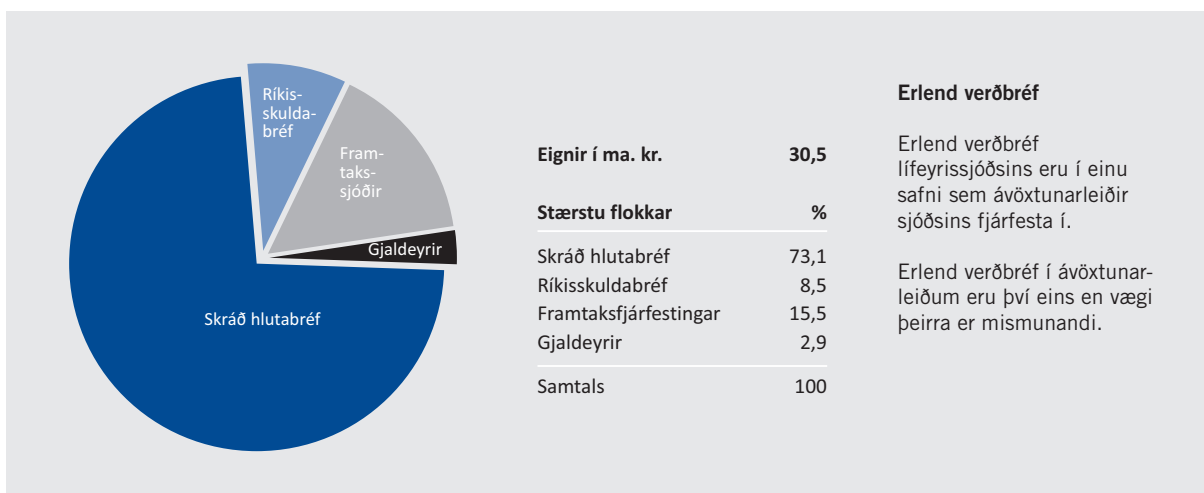
Meðalávöxtun segir til um meðalávöxtunarkröfu skuldabréfa og er vísbending um hvaða ávöxtun söfnin munu gefa í framtíðinni ef markaðsvextir haldast óbreyttir. Meðalraunávöxtun hefur lækkað á síðustu árum í takt við lækkan ávöxtunarkröfu á markaði. Meðalávöxtun blandaðra verðbréfasafna er töluvert hærri en ríkissafna. Það skýrist af því að söfnin eiga skuldabréf sveitarfélaga, fyrirtækja og sjóðfélagalán.

Veldu ávöxtunarleið eftir sparnaðartíma

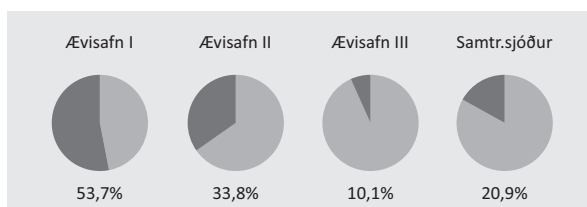
Eðli verðbréfa er að verð þeirra sveiflast en á löngum tíma hækka þau í verði. Almennt má segja að því meiri sem sveiflurnar eru því hærri verður ávöxtunin til langs tíma.

Hvert prósent skiptir máli í ávöxtun. Veldu ávöxtunarleið eftir áætluðum sparnaðartíma. Þeir sem hafa langan tíma geta tekið á sig sveiflur og fá þá hærri ávöxtun.

Góð áhættudreifing í erlenda safninu

Fjórar ávöxtunarleiddir eiga erlend verðbréf

Taflan sýnir skiptingu eigna í innlendar og erlendar eignir. Dökki hlutinn eru erlendar eignir og talan fyrir neðan kökuritin sýnir vægi þeirra.

Erlenda safnið

Erlendar eignir Almenna lífeyrissjóðsins voru samtals um 30 milljarðar í árslok og hækkuðu um sex milljarða á árinu. Um tveir þriðju af þeirri hækkun eru vegna hækkunar á erlendum eignum og um þriðjungur vegna veikingar íslensku krónunnar. Fjárfestingar skiptast í skráð hlutabréf, ríkisskuldabréf, framtakssjóðir og gjaldþyrir.

Hlutabréf vega þyngst

Skráð hlutabréf vega þyngst eða tæpa þrjá fjórðu hluta af safninu. Almenni lífeyrissjóðurinn notar erlenda verðbréfasjóði til að fjárfesta í hlutabréfum og er horft til margra atriða við val á sjóðum eins og árangurs, kostnaðar, aðferða, starfsmanna, stöðugleika í rekstri og fleiri atriða.

Erlend ríkisskuldabréf draga úr áhættu

Markmiðið er að erlend ríkisskuldabréf vegi um 6%–10% af erlendum verðbréfum. Í árslok 2012 voru erlend ríkisskuldabréf rúm 8% af erlendum eignum. Ríkisskuldabréfin eru útgefin af Bandaríkjunum og Evrópuríkjunum og eru mikilvæg til að auka áhættudreifingu í eignasöfnum lífeyrissjóðsins.

Framtakssjóðir

Framtakssjóðir vega um 16% af erlendum eignum. Framtakssjóðir fjárfesta í óskráðum hlutabréfum (private equity) og millilagsfjármögnunarsjóðum (sjóðir sem fjárfesta í lána-samningum, milli hlutabréfa og skuldabréfa). Stefnt er að því að 0–10% af erlendri hlutabréfaeign sé í framtakssjóðum. Vegna gildandi gjaldþyrishafta er hlutfall sjóðanna hærra en í fjárfestingarstefnu.

Gengisáhætta

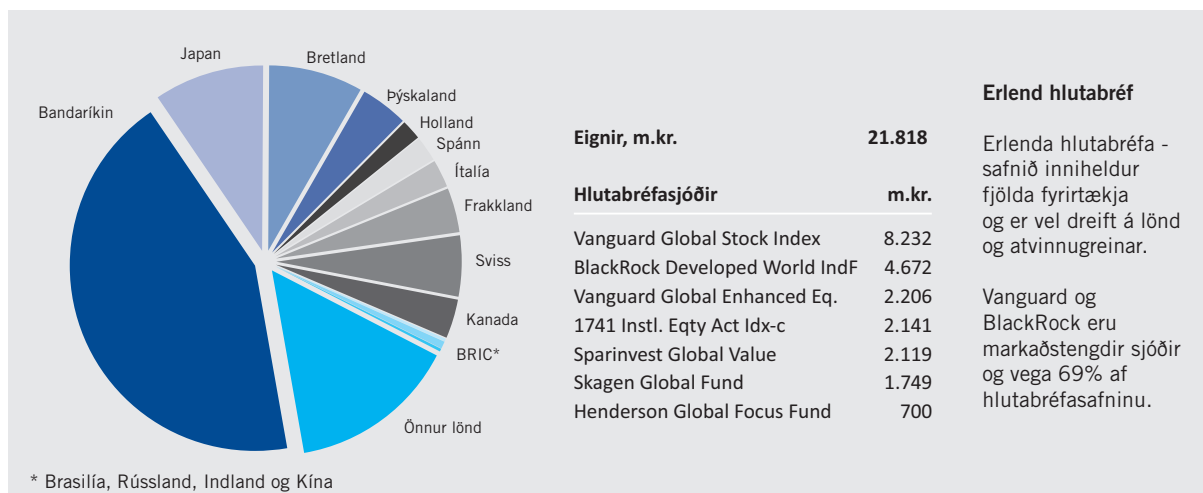
Erlendar eignir sjóðsins námu 30 milljörðum í árslok 2012 og býr sjóðurinn við gengis-áhættu sem því nemur. Vegna gjaldþyrishafta og stöðu fjármálakerfisins er sjóðnum nú ómögulegt að verjast gengisáhættu með gerð afleiðusamninga. Ef íslenska krónan styrkist um 10% gagnvart erlendum gjaldmiðlum undirliggjandi eigna munu erlendar eignir sjóðsins að öðru óbreyttu lækka um þrjá milljarða í íslenskum krónum.

Dreifðu, dreifðu og dreifðu

Eftirlaunasparnaður ræður mestu um fjárhagslega afkomu þegar vinnu lýkur. Þess vegna er áhættudreifing eitt af lykilorðunum við ákvörðun um eignasamsetningu.

Veldu ávöxtunarleidd sem dreifir áhættu á marga útgefendur, margar tegundir verðbréfa, mörg lönd og atvinnugreinar.

1.721 fyrirtæki í 31 landi

Hlutabréf keypt með milligöngu sjóða

Erlend hlutabréf eru keypt með milligöngu verðbréfa- og fjárfestingarsjóða.

- Stefnt er að því að 67% af erlendra hlutabréfaeign séu markaðssjóðir sem fjárfesta í sömu hlutföllum og hlutabréf vega á markaði eða í sjóðum sem líkja eftir vísitölu (enhanced index funds). Vanguard og BlackRock eru markaðstengdir sjóðir.
- Sjóðurinn hefur heimild samkvæmt fjárfestingarstefnu til að fjárfesta 20% af erlendum hlutabréfum í markaðssjóðum sem víkja frá heimsvísitölunni með því að velja markaðstengda sjóði í einstökum löndum eða landssvæðum. 1741 er dæmi um slíkan sjóð.
- Stefnt er að því að u.þ.b. 33% af erlendum hlutabréfum séu virkir sjóðir, þ.e. sjóðir sem velja verðbréf með það að markmiði að ná hærri ávöxtun en heimsvísitala hlutabréfa. Sparinvest, Skagen og Henderson eru dæmi um slíka sjóði.

Einstök fyrirtæki vega lítið

Erlenda hlutabréfasafnið á hlutdeild í 1.721 fyrirtæki í 31 landi. Með þessum fjölda er tryggt að vægi einstakra fyrirtækja er mjög lítið en stærsta fyrirtækið vegur aðeins um 1,5% af hlutabréfasafninu og minna í blönduðum söfnum þegar önnur verðbréf bætast við. Áhrif af gjaldþroti eins fyrirtækis eru því tiltölulega lítil.

Landaskipting svipuð og í heimsvísitölu

Stefna sjóðsins er að landaskipting erlendra hlutabréfa sé sambærileg og í heimsvísitölu hlutabréfa, MSCI. Landaskiptingin verður þó alltaf eitthvað frábrugðin heimsvísitölunni vegna markaðstengdra sjóða sem velja lönd og vegna virkra sjóða sem velja fyrirtæki.

Atvinnugreinar

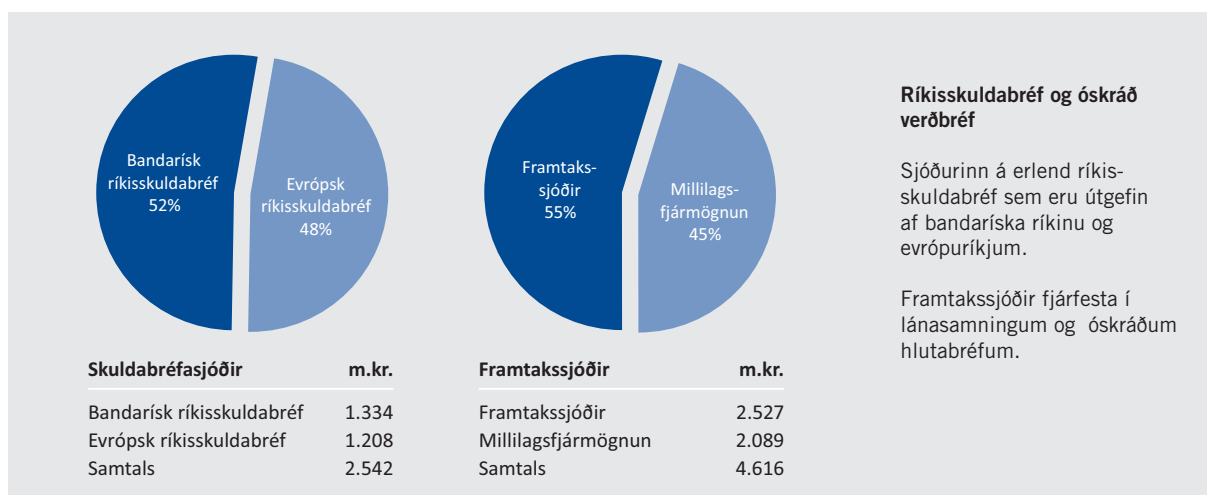
Sjóðurinn stefnir á að atvinnugreinaskipting erlendra hlutabréfa sé sambærileg og í heimsvísitölu hlutabréfa, MSCI. Atvinnugreinaskiptingin verður þó alltaf eitthvað frábrugðin heimsvísitölunni vegna markaðstengdra sjóða sem velja lönd og vegna virkra sjóða sem velja fyrirtæki. Fjárfestingar sjóðsins eru dreifðar á tíu skilgreindar atvinnugreinar og vegur fjármálaþjónusta þýngst um 13% og þar næst vega orku-, munaðar- og iðnaðarvörur um 10% hver.

Reiknaðu með því óvænta

Allir verða fyrir einhverjum áföllum um ævina og það er góð fjármálastjórn að gera ráðstafanir til að draga úr afleiðingum þeirra.

Gerðu ráðstafanir til að verja þig og fjölskyldu þína fyrir áföllum ef þú skyldir þurfa að hætta að vinna í skemmri eða lengri tíma vegna veikinda eða slyss.

Aðrar erlendar eignir

Erlend ríkisskuldabréf

Erlend ríkisskuldabréf eru keypt með milligöngu verðbréfasjóða Vanguard Group. Rúmlega helmingur þeirra eru bandarísk ríkisskuldabréf og tæplega helmingur eru evrópsk ríkisskuldabréf. Af evrópskum ríkisskuldabréfum vegur Þýskaland þýngst eða rúm 26%. Önnur lönd eru meðal annars Frakkland sem vegur um 23%, Ítalía rúm 19%, Spánn tæp 11% og Holland 7%.

Meðaltími bandarísku ríkisskuldabréfanna er um 5,4 ár sem þýðir að sveiflur í ávöxtun skuldabréfanna geta verið nokkrar. Nafnávöxtun skuldabréfanna síðastliðið eitt ár er 10,4%, vextir hafa lækkað töluvert vegna aukinnar eftirspurnar og gera má ráð fyrir að ávöxtun bréfanna verði mun lægri horft fram á veginn. Nafnávöxtun evrópsku ríkisskuldabréfanna hefur verið nokkuð lægri eða um 1,8% síðastliðið eitt ár og meðaltími skuldabréfanna er um 6 ár.

Framtakssjóðir

Framtakssjóðir vega um 15,5% af erlendum eignum. Fjárfestingartími framtakssjóða er yfirleitt um 8–12 ár og er ferlið þannig að fjárfestar skrifa sig fyrir ákveðinni fjárfestingu í upphafi sem dreifist svo á nokkur ár eða eftir því sem viðkomandi sjóðir finna fjárfestinga-tækifæri. Samkvæmt gildandi gjaldeyrishöftum hafa lífeyrissjóðir og aðrir fjárfestar, sem gert hafa samninga um fjárfestingar í framtakssjóðum, heimild til að standa við áður gerðar skuldbindingar í sjóðunum, þ.e. mega kaupa gjaldeyri við innköllun áskrifta. Af þessari ástæðu hefur vægi framtakssjóða í erlenda safninu aukist. Erlendir framtakssjóðir hafa komið nokkuð vel út á liðnum árum og urðu ekki fyrir miklum áföllum í fjármálakreppunni 2008.

Markmið samkvæmt fjárfestingarstefnu sjóðsins er að 6%–7% af erlendra verðbréfaeign sé í svokölluðum framtakssjóðum (private equity) sem fjárfesta í óskráðum hlutafélögum. Vegna gildandi gjaldeyrishafta er núverandi eign í framtakssjóðum hærri eða um 17%. Stefnt er að því að minnka hlutfall framtakssjóða af erlendra verðbréfaeign, meðal annars með því að ráðstafa endurgreiðslum í erlenda hlutabréfasjóði.

Þú tryggir ekki eftir á

Lífeyrissjóðir greiða örorku- og barnalífeyri við starfsorkumissi vegna veikinda eða slysa. Kannaðu hvort hann dugir til að framfleyta þér og þínum ef þú missir starfsgetu.

Lífeyrissjóðir greiða maka- og barnalífeyri við fráfall sjóðfélaga. Skoðaðu hvort þú þarft að líftryggja þig til að tryggja fjárhag aðstandenda ef þú skyldir falla óvænt frá.

Tíu stærstu útgefendur skuldabréfa

Útgefandi skuldabréfa	Samtr.- sjóður	Ævisafn II	Ævisafn I	Ævisafn III	Ríkissjóður og sjóðfélagalán vega þýngst
 Ísland – ríkisskuldabréf Sjóðfélagalán (fjöldi 2.013) Reykjavík Lánasjóður sveitarfélaga Landsvirkjun Kópavogur Orkuveita Reykjavíkur Bandaríkin – ríkisskuldabréf Kaupþing RARIK ehf. Eik fasteignafélag hf. Ícelandair Þýskaland – ríkisskuldabréf Frakkland – ríkisskuldabréf Íslandsbanki Akureyri Samtals vægi Heildarstærð í milljörðum	40,5 13,7 4,1 3,3 1,5 1,0 0,9 0,9 0,8 0,8 0,7 0,7 0,5 0,5 4,1 3,4 67,3 60,1	33,0 14,2 2,7 1,9 0,8 0,9 0,7 1,5 0,7 0,7 0,7 0,7 0,5 0,5 0,6 0,6 57,1 33,6	20,7 9,0 1,7 1,2 0,5 0,6 2,4 0,7 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 4,1 3,4 37,7 10,4	29,6 12,8 4,8 1,7 0,7 0,8 0,6 0,6 0,6 0,6 0,6 0,6 0,5 0,5 4,1 3,4 59,2 2,3	

Lánshæfismat og viðmiðanir

Við kaup á skuldabréfum er horft til fjárhagslegs styrkleika útgefanda. Við kaup á skuldabréfum útgefenda með opinbert lánshæfismat skal miðað við að skuldari hafi að minnsta kosti lánshæfismat eins og fram kemur í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Við kaup á skuldabréfum sem hafa ekki lánshæfismat skulu sjóðstjórar yfirfara atriði sem talin eru upp í V. kafla fjárfestingarstefnunnar og meta hvort skuldarar uppfylli skilyrði um trausta eiginfjárstöðu og góða rekstrarafkomu. Almennt er mati á útgefanda skipt upp í eðlislæga og mælanlega þætti útgefanda og útgáfunnar. Eðlislægir þættir eru til dæmis atvinnugrein, lagaumhverfi og skilmálar útgáfu. Þeir mælanlegu þættir sem horft er til eru fjármagns-skipan, greiðslugeta og arðsemi.

Skilmálar til að tryggja endurgreiðslu

Sjóðurinn kaupir ekki óveðtryggð skuldabréf nema þau innihaldi skilmála til að tryggja endurgreiðslu bréfanna. Skilmálarnir fjalla um upplýsingaskyldu, eiginfjárvöð, breytingar á grundvallar rekstrarþáttum, breytingar á eignarhaldi, um sölu eigna, um skuldsetningu, um veðsetningu eigna, um vanskil annarra skuldbindinga, um rétt kröfuhafa, vaxtaþekju og fleira.

Stærstu útgefendur

Ríkissjóður er langstærsti útgefandi skuldabréfa í blönduðum eignasöfnum og vegur frá 21% upp í 41% af eignum. Sjóðfélagalán eru í öðru sæti en á bak við þau eru um 2.000 skuldarar. Reykjavíkurborg, Íslandsbanki og Lánasjóður sveitarfélaga eru í þriðja til fimmta sæti en aðrir útgefendur vega minna. Skuldabréf Íslandsbanka eru með veði í fasteignasafni. Ef sjóðfélagalán eru talin sem einn útgefandi eru samtals um 150 útgefendur í skuldabréfasöfnum. Vægi útgefenda er nokkuð breytilegt milli safna en það ræðst m.a. af markmiði um sparnaðartíma og vægi erlendra verðbréfa. Í Ævisafni III er um 25% eigna ávaxtað á innlánsreikningum hjá Íslandsbanka, þar af eru um 10% á verðtryggðum reikningum.

Önnur söfn

Eins og nöfn safnanna gefa til kynna er ríkissjóður eini útgefandinn í ríkissöfnunum en söfnin hafa þó heimild til að hafa hluta eigna í innlánnum. Innlánsafnið ávaxtar eignir sínar á innlánsreikningum. Í febrúar 2013 var hlutfall í Íslandsbanka 42%, Arion banka 27%, Landsbanka 22% og MP banka 9%. Innstæður í innlendum bönkum og sparissjóðum eru tryggðar samkvæmt yfirlýsingu ríkisstjórnar Íslands frá 3. febrúar 2009.

Nánari upplýsingar

Á heimasíðu sjóðsins er að finna upplýsingar um alla útgefendur á síðu hverrar ávöxtunarleiar. Upplýsingarnar eru uppfærðar 2–3 sinnum á ári.

Lítill tími til að vinna upp sveiflur

Þegar starfslok nálgast er mikilvægt að fara yfir eignasamsetningu lífeyrissparnaðarins. Á eftirlaunum er ekki lengur tími til að vinna upp sveiflur í ávöxtun.

Þeir sem eiga stutt í lífeyri eða eru byrjaðir að ganga á inneign sína eiga að velja ávöxtunarleio sem gefur jafna og stöðuga ávöxtun.

Tíu stærstu útgefendur hlutabréfa

Útgefandi skuldabréfa	Samtr.- sjóður	Ævisafn II	Ævisafn I	Ævisafn III	Einstakir útgefendur vega lítið 10 stærstu útgefendur hlutabréfa vega mest 6,2% í Ævisafni I en vægi þeirra er aðeins 1,5% í Ævisafni III.
Framtakssjóður Íslands	0,6	0,7	1,1	0,3	
Jarðvarmi	0,6	0,7	1,1	0,3	
Eik fasteignafélag	0,5	0,6	0,9	0,2	
N1 hf.	0,4			0,1	
Eimskip	0,3	0,4	0,5	0,1	
Apple Inc	0,2	0,4	0,6	0,1	
Citigroup Inc	0,2	0,3	0,5	0,1	
Stefnir fasteignafélag I	0,2	0,2	0,3	0,1	
Oracle Corporation	0,2	0,3	0,5	0,1	
Microsoft Corporation	0,2	0,3	0,4	0,1	
General Electric Co		0,2	0,3		
Samtals vægi	3,3	4,1	6,2	1,5	
Heildarstærð í milljóðum	60,1	33,6	10,4	2,3	

Hlutabréf

Sagan segir að hlutabréf skili hæstu ávöxtuninni á löngum tíma og að ávöxtun þeirra sveiflist mest. Hlutabréf eru aftast í kröfuröðinni og því er tapsáhætta þeirra einnig mest. Þess vegna skiptir áhættudreifing öllu máli þegar fjárfest er í hlutabréfum. Þar sem innlendur hlutabréfamarkaður er tiltölulega lítil með fáum útgefendum vega erlend hlutabréf þyngra en innlend í fjárfestingarstefnu sjóðsins. Samkvæmt stefnunni er stefnt að því að erlend hlutabréf vegi 16,5% til 57,5% og innlend hlutabréf 2,5% til 8,5% af eignum blandaðra verðbréfasafna.

Erlend hlutabréf

Erlend hlutabréf eru keypt með milligöngu verðbréfa- og fjárfestingarsjóða. Stefnt er að því að 67% af erlendum hlutabréfasjóðum séu markaðssjóðir sem fjárfesta í sömu hlutföllum og heimsvísitala hlutabréfa en þannig næst hámarks eigna- og áhættudreifing. Stefnt er að því að um það bil 33% af erlendum hlutabréfasjóðum séu virkir sjóðir, það er sjóðir sem velja hlutabréf með það að markmiði að ná hærri ávöxtun en heimsvísitala hlutabréfa. Til að draga úr áhættu er reynt að velja virka sjóði með lága eða neikvæða fylgni við heimsvísitöluna.

Innlend hlutabréf

Við mat á innlendum hlutabréfum skulu sjóðstjórar hafa til hliðsjónar sömu viðmið og gilda fyrir skuldabréf og nokkur atriði til viðbótar. Velja skal hlutafélög sem eru talin góður fjárfestingarkostur til langs tíma. Heimilt er að fjárfesta í óskráðum félögum sem hafa það að markmiði að verða skráð á markað innan 3–5 ára frá kaupum. Einnig er heimilt að fjárfesta í óskráðum félögum sem stefna ekki að því að verða skráð á markað, séu þau með skýra arðgreiðslustefnu.

Stærstu útgefendur

Í byrjun árs 2013 var 1721 útgefandi í hlutabréfasafni sjóðsins. Vegna fjölda útgefenda er vægi einstakra útgefenda tilhlutalega lítið og því vega tíu stærstu útgefendur hlutabréfa mun minna en stærstu útgefendur skuldabréfa. Stærsti innlendi útgefandinn er Framtakssjóður Íslands sem vegur 1,1% í Ævisafni I. Stærsti erlendi útgefandinn er bandaríska tækni14fyrirtækið Apple sem vegur 0,6%.

Nánari upplýsingar

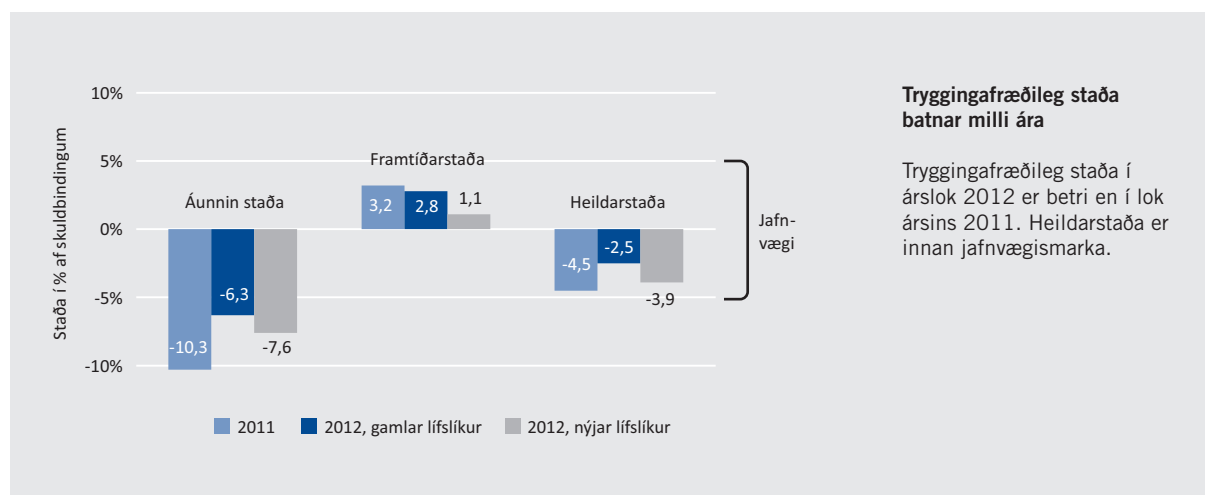
Á heimasíðu sjóðsins er að finna upplýsingar um alla útgefendur á síðu hvernar ávöxtunarleiddar. Upplýsingarnar eru uppfærðar 2–3 sinnum á ári. Erlend hlutabréf eru ekki sundurliðuð niður á útgefendur en á heimasíðunni eru upplýsingar um erlendu sjóðina.

Eitt ár á lífeyri fyrir hver tvö unnin ár

Sá sem kemur á vinnumarkað hefur að meðaltali tvö ár til að undirbúa eitt ár á lífeyri. Það er stuttur tími sem þarf að nota vel.

Mikilvægt er að gefa sér tíma til að skipuleggja eftirlaunasparnaðinn, það eykur líkurnar á að tryggja sér ásættanlegan lífeyri.

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt

Við mat á fjárhagsstöðu samtryggingarsjóða eru eignir bornar saman við skuldbindingar. Tryggingafræðileg staða skiptist í þrjá hluta.

- Áunnin staða. Núverandi eignir eru bornar saman við skuldbindingar vegna réttinda sem sjóðfélagar eru búnir að ávinna sér með greiðslum í sjóðinn.
- Framtíðarstaða. Núvirði iðgjalda virkra sjóðfélaga til 67 ára aldurs er borið saman við réttindi sem framtíðariðgjöld mynda.
- Heildarstaða. Heildarskuldbindingar eru samtala áunninna skuldbindinga og framtíðarskuldbindinga. Heildareignir eru samtala núverandi eigna og núvirði framtíðariðgjalda.

Nýjar lífslíkur á árinu

Á árinu 2012 voru gefnar út nýjar íslenskar dánar- og eftirlífendatölur byggðar á reynslu árána 2007–2011 og komu þær í stað eldri tafla sem byggðust á reynslu árána 2004 til 2008. Samkvæmt nýju lífslíkunum hefur meðalævi lengst sem veldur því að lífeyrissjóðir þurfa að greiða ævilangan ellilífeyri lengur og því hækka skuldbindingar sjóðanna.

Staðan batnaði á árinu 2012

Tryggingafræðileg staða samtryggingarsjóðsins miðað við 31. desember 2012.

- Áfallnar skuldbindingar voru 7,6% hærri en eignir sjóðsins.
- Núvirði framtíðariðgjalda var 1,1% hærri en áætlaðar framtíðarskuldbindingar.
- Heildarskuldbindingar voru 3,9% umfram heildareignir.

Jákvæð áhrif

- Raunávöxtun samtryggingarsjóðs var 9,8% árið 2012 sem er 6,3 prósentustigum yfir 3,5% viðmiðunarávöxtun sem reiknað er með í tryggingafræðilegri úttekt.
- Áhrif umframávöxtunar voru þó lægri vegna annarra forsendna sem notaðar eru við eignamat í tryggingafræðilegri athugun en í bókhaldslegu uppgjöri. Eignir í tryggingingafræðilegri athugun hækkuðu um 6,0% umfram verðbólgu árið 2012 sem er 2,5 prósentustigum yfir viðmiðunarávöxtuninni.
- Skuldbindingar lækkuðu um 2% milli ára vegna ofmats í árslok 2011 og vegna óútskýrðs mismunar þar sem sjóðfélagar lifðu ekki í takt við forsendur.

Atriði sem auka skuldbindingar

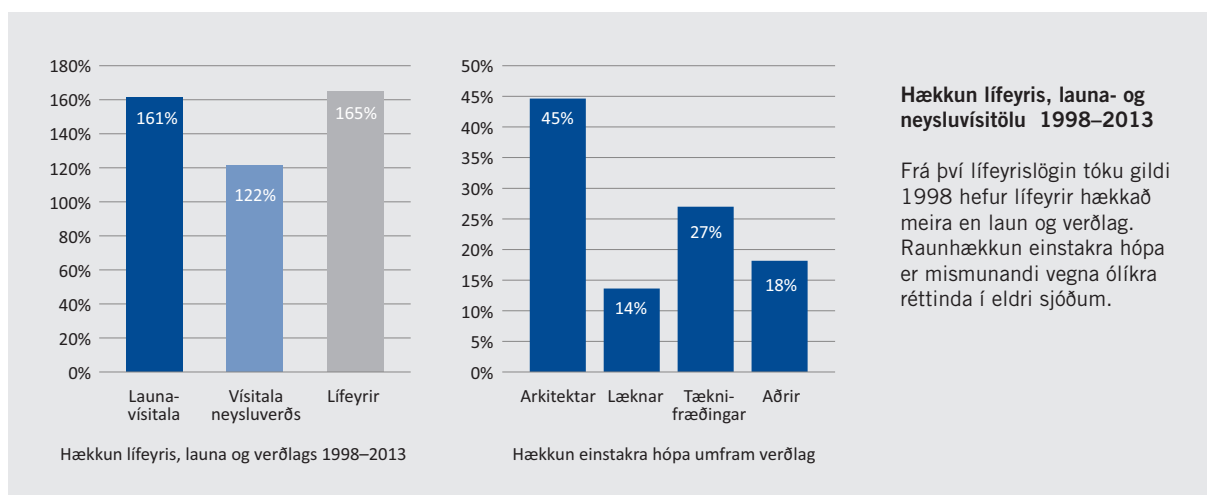
- Lífeyrisréttindi og lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar og því hækka skuldbindingar í takt við hækkun á vísitölu neysluverðs. Árið 2012 hækkaði vísitalan um 4,5%.
- Í tryggingafræðilegum uppgjörum er reiknað með 3,5% raunvöxtun.
- Skuldbindingar jukust um 1,5% vegna nýrra lífslíka.

Fylgstu með á yfirlitum

Fylgstu með lífeyrisréttindum og inneign á yfirlitum frá lífeyrissjóðnum þínum. Seinna meir, og jafnvel fljótlega, geta lífeyrisréttindi skipt sköpum um afkomu og lífsgæði.

Ellilífeyrir lífeyrissjóða eru yfirleitt uppi staðan í eftirlaunum einstaklinga. Við starfsorkumissi eða fráfali er áfallalífeyrir lífeyrissjóða mikilvægur.

Þróun lífeyris, verðlags og launa

Lífeyrir hefur hækkað umfram laun og verðlag

Frá því að lífeyrissjóðalögin tóku gildi árið 1998 hafa lífeyrisréttindi sjóðfélaga í Almenna lífeyrissjóðnum og forverum hans hækkað umfram verðlag á síðustu árum. Lífeyrisréttindi sjóðfélaga hækkuðu um 165% að meðaltali á tímabilinu 1998–2013. Á sama tíma hækkaði launavísitala um 161% og vísitala neysluverðs um 122%. Í þessum tölum er búið að taka tillit til lækkunar á réttindum síðustu ára vegna efnahagshrunsins.

Mismunandi hækkun eftir hópum

Hækkun lífeyrisréttinda er mismunandi mikil eftir hópum og skýrist af því að réttindi í eldri lífeyrissjóðum voru ólík. Réttindi arkitekta hafa hækkað um 45% umfram verðlag. Réttindi lækna hafa hins vegar hækkað minna eða um 14% en réttindi í Lífeyrissjóði lækna voru hlutfallslega „dýr“ vegna ævilangs makalífeyris.

Lögbundin réttindi

Núverandi lög um starfsemi lífeyrissjóða tóku gildi þann 1. júlí 1998. Með þeim urðu mikil tímamót því þá var í fyrsta sinn samþykkt heildstæð löggjöf um lífeyrissjóðina. Í lögnum eru meðal annars skilgreind lágmarksréttindi sem sjóðir þurfa að tryggja til að fá starfsleyfi. Í því felst að sjóðirnir skulu tryggja sjóðfélögum verðtryggðan ellilífeyri til æviloka, greiða örorku- og barnalífeyri ef starfsgeta minnkar og greiða maka- og barnalífeyri við fráfall sjóðfélaga.

Sjóðfélagar njóta lágrar örorkutíðni

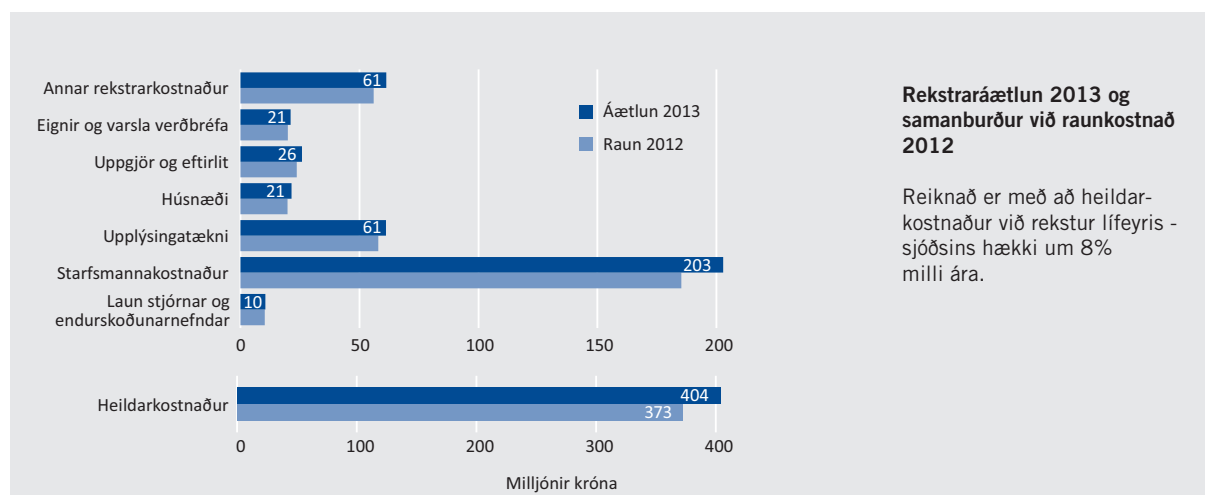
Almenni lífeyrissjóðurinn uppfyllir þessi skilyrði og rúmlega það. Sjóðurinn nýtur þess að örorkutíðni sjóðfélaga er mjög lág og þess vegna getur hann varið hærri hluta iðgjalds til að greiða eftirlaun. Sjóðurinn greiðir hærri örorkulífeyri en lágmark samkvæmt lögum og tvöfalt hærri barnalífeyri. Eigi börn látinna sjóðfélaga ekki foreldra á lífi greiðir sjóðurinn tvöfaldan barnalífeyri eða fjórfalt hærri en lög gera ráð fyrir. Makalífeyrir er hefðbundinn en þar sem þriðjungur lágmarksiðgjalds greiðist í séreignarsjóð þá njóta makar þess að inneign í séreignarsjóði erfist við fráfall sjóðfélaga.

Birgðatalning og stöðumat

Kannaðu hvort greiðslur hafi borist frá launagreiðanda. Vanti iðgjöld skaltu hafa samband við launagreiðanda eða lífeyris-sjóðinn þinn.

Kannaðu hvaða eftirlaunum þú átt von á þegar þú hættir að vinna. Stefnið í að þú náir markmiðum þínum? Ef ekki þarftu að endurskoða sparnaðaráætlun þína.

Rekstrarkostnaður í takt við áætlun

Stefnt að lágmarks-kostnaði

Markmið Almenna lífeyrissjóðsins er að halda kostnaði í lágmarki þannig að sem mest af ávöxtun sjóðsins skili sér til sjóðfélaga. Þessu er fylgt eftir með því að gæta hófs í rekstri og reyna að lágmarka fjárfestingarkostnað við ávöxtun eigna sjóðsins eins og hægt er.

Kostnaður í takt við áætlun

Rekstraráætlun fyrir árið 2012 gerði ráð fyrir heildarkostnaði að fjárhæð 360 m.kr. Raunverulegur rekstrarkostnaður varð 373 m.kr. sem er 4% umfram áætlun. Stjórn sjóðsins samþykkti á stjórnarfundum í desember 2012 rekstraráætlun fyrir árið 2013. Samkvæmt henni stefnir í að rekstrarkostnaður sjóðsins verði um 404 milljónir árið 2013 eða um 0,3% af áætluðum meðaleignum ársins. Markmið sjóðsins er að kostnaðarhlutfallið verði lægra en 0,3% á næstu árum. Kostnaður lífeyrissjóða hefur almennt hækkað á liðnum árum meðal annars vegna aukins eftirlits, áhættustýringar og skuldaúrræða. Kostnaður íslenskra lífeyrissjóða er lágur í alþjóðlegum samanburði og má sem dæmi nefna að árið 2011 var kostnaðarhlutfallið að meðaltali 0,3% af meðaleignum. Samanburður við önnur lönd sýnir að kostnaður íslensku sjóðanna er með lægsta móti og var kostnaðurinn aðeins lægri í þremur löndum.

Stærstu kostnaðarliðirnir

Starfsmannakostnaður vegur þýngst í rekstrarkostnaði sjóðsins. Hjá sjóðnum starfa 19 manns en stöðugildi eru 18. Sjá nánar um starfsfólk og skipulag á blaðsíðu 7. Upplýsingatækni er annar stærsti kostnaðarliðurinn en sjóðurinn notar sérstök upplýsingakerfi fyrir eignir, réttindi sjóðfélaga og bókhald. Þá heldur sjóðurinn úti heimasíðu og býður sjóðfélögum aðgang að læstu vefsvæði með upplýsingum um inneign og réttindi. Launagreiðendum býðst aðgangur að læstu vefsvæði með upplýsingum um iðgjaldagreiðslur.

Hátt þjónustustig

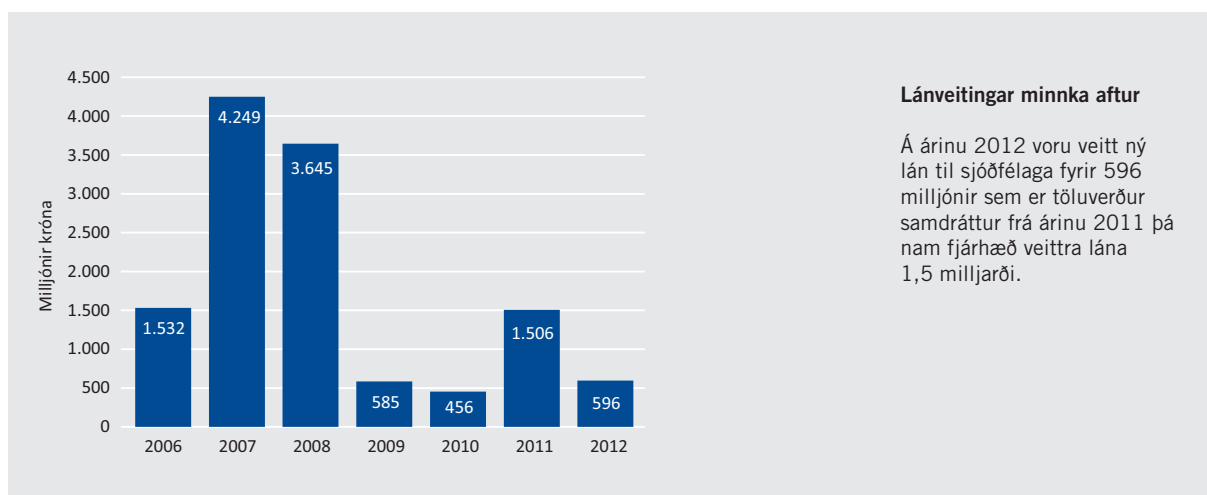
Þrátt fyrir stefnu um að halda kostnaði í lágmarki vill sjóðurinn veita sjóðfélögum úrvalsþjónustu auk þess að leggja áherslu á góðar upplýsingar til sjóðfélaga. Hjá sjóðnum eru alltaf sérhæfðir lífeyrisráðgjafar á vakt sem sjóðfélagar geta leitað til þegar þeim hentar. Sjóðurinn býður sjóðfélögum að velja milli sex ávöxtunarleiða fyrir séreignarsparnað, reiknar daglega gengi allra ávöxtunarleiða og birtir á vefsíðu, býður sjóðfélögum aðgang að sjóðfélagavef með ítarlegum upplýsingum um lífeyrisréttindi og fleira.

Lán geta aukið lífsgæði

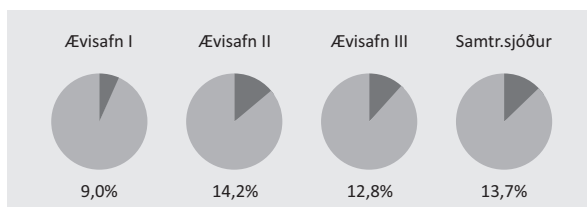
Hófleg lántaka er eðlilegur hluti af fjármálum einstaklinga og getur aukið lífsgæði. Að taka lán er mikil ákvörðun. Lán kosta og draga úr ráðstöfunartekjum.

Lántaki skuldbindur sig til að greiða af láninu í langan tíma hvernig sem árar. Hann þarf að þola sveiflur í greiðslubyrði, tekjum og gjöldum heimilisins.

Lán til sjóðfélaga

Fjórar ávöxtunarleiðir eiga sjóðfélagalán

Myndin sýnir hlutfall sjóðfélagalána í eignum blandaðra verðbréfasafna. Dökki hlutinn eru sjóðfélagalánin og prósentutalan fyrir neðan sýnir vægi þeirra.

Fasteignatryggð lán til langs tíma

Sjóðfélögum standa til boða hagstæð lán gegn fasteignaveði. Hámarkslánsfjárhæð er 35 milljónir. Hægt er að velja milli verðtryggðra lána með breytilegum eða föstum vöxtum. Breytilegir vextir voru 3,75% og fastir vextir 3,85% í mars 2013. Allir sem sækja um sjóðfélagalán þurfa að leggja fram greiðslumat frá viðskiptabanka.

Fastir og breytilegir vextir

Breytilegir vextir eru 0,5% hærri en meðalávöxtun í síðasta almanaksmánuði á nýjasta flokki íbúðabréfa til 30 ára í viðskiptakerfi Kauphallar Íslands. Vextirnir verða þó aldrei lægri en sú vaxtaviðmiðun sem lífeyrissjóðir nota í tryggingafræðilegum úttektum að viðbættu 0,25% álagi, nú 3,75% umfram vísitölu neysluverðs. Fastir vextir eru ákveðnir af stjórn sjóðsins.

Lán dragast saman

Árið 2012 fækkaði nýjum lánum til sjóðfélaga mikið frá fyrra ári. Á árinu voru veitt 48 lán fyrir samtals 596 milljónir en árið 2011 voru afgreidd 115 lán fyrir 1,5 milljarð. Meðalfjárhæð nýrra lána til sjóðfélaga var 12,4 milljónir á árinu 2012. Í lok ársins var heildarfjárhæð útistandandi sjóðfélagalána 15.018 milljónir.

Helsta skýringin á samdrætti í lánum til sjóðfélaga er að lántakar leita nú frekar í óverðtryggð lán en verðtryggð. Lífeyrissjóðurinn hefur til skoðunar hvort fýsilegt sé að veita óverðtryggð lán með breytilegum vöxtum.

Vanskil og úrræði fyrir lántaka í greiðsluferðileikum

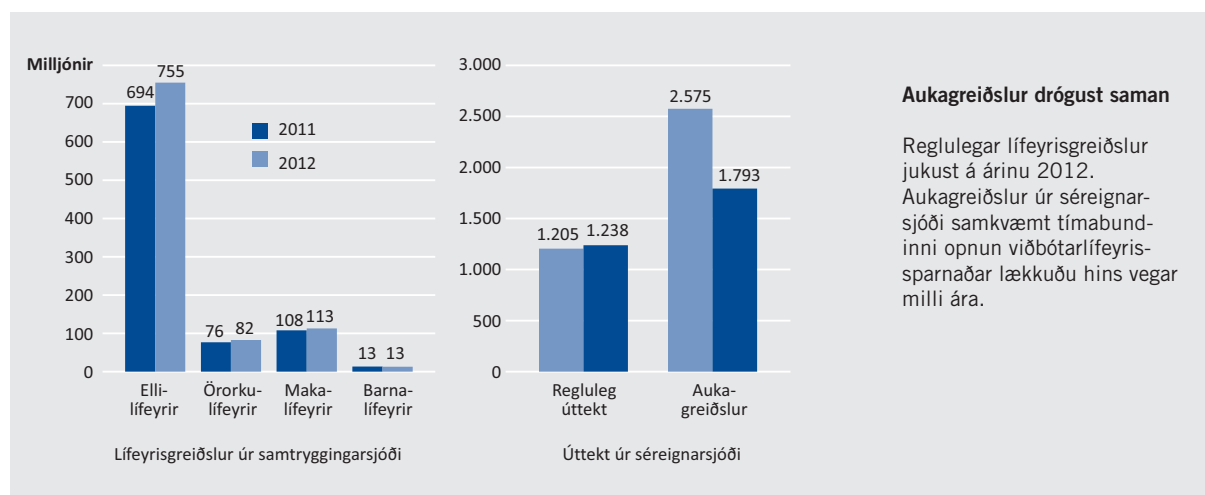
Vanskil hafa verið óveruleg í gegnum tíðina og í lok ársins voru ógreiddir gjalddagar 30 daga og eldri aðeins 0,75% af heildarfjárhæð útistandandi lána. Til viðbótar við hefðbundin úrræði (skilmálabreyting, frysting) fyrir sjóðfélaga í greiðsluferðileikum er sjóðurinn aðili að opinberum úrræðum fyrir lántakendur. Þessi úrræði eru greiðsluþöfnun, greiðsluáðlögun, sértæk skuldaáðlögun og 110% áðlögun fasteignaveðskulda sem var í boði árið 2011.

Vertu skuldlaus á eftirlaunum

Þeir sem skulda eftir að vinnu lýkur þurfa að greiða hluta af eftirlaunum í vexti og afborganir og hafa því minna til ráðstöfunar. Hluti af eftirlaunasparnaði er að

greiða niður lán. Stefndu að því að vera skuldlaus þegar þú ferð á eftirlaun. Stilltu lánstímann þannig að lán verði uppgreitt áður en þú áætlast að hætta að vinna.

Lífeyrisgreiðslur

Lífeyrisgreiðslur lækka milli ára

Árið 2012 greiddi Almenni lífeyrissjóðurinn samtals fjóra milljarða í lífeyri og skiptust greiðslurnar þannig að þrír milljarðar voru greiddir úr séreignarsjóði en 963 milljónir úr samtryggingarsjóði. Árið 2011 greiddi sjóðurinn samtals 4,7 milljarða sem skiptust þannig að 3,8 milljarðar voru greiddir úr séreignarsjóði og 892 milljónir úr samtryggingarsjóði. Samtals fengu 3.102 lífeyrisgreiðslur úr séreignarsjóði árið 2012, þar af fengu 2.269 aukagreiðslur. Lífeyrisþegar úr samtryggingarsjóði voru samtals 816 og skiptust þannig að 557 fengu ellilífeyri, 102 örorkulífeyri, 124 makalífeyri og 33 barnalífeyri.

Aukagreiðslur skýra lækkun

Lífeyrisgreiðslur drógust saman um 14% milli ára eða samtals um 678 milljónir. Aukagreiðslur úr séreignarsjóði samkvæmt tímabundinni opnun skýrir lækkunina. Árið 2011 voru greiddir 2,6 milljarðar í aukagreiðslur úr séreignarsjóði en árið 2012 lækkuðu aukagreiðslurnar í 1,8 milljarð. Lífeyrisgreiðslur úr samtryggingarsjóði hækkuðu milli ára um 71 milljón eða 8%.

Tímabundin opnun séreignarsparnaðar

Fram til 31. desember 2013 er heimilt að fá útgreiddan viðbótarlífeyrissparnað. Heildarfjárhæð sem taka má út er 6.250.000 krónur og gildir það fyrir allt tímabilið frá því heimild til útgreiðslu var fyrst veitt. Hámarks mánaðarleg útborgun er sem fyrr 416.667, sem greiðist þar til öll úttektarfjárhæð hefur verið greidd út. Með viðbótarlífeyrissparnaði er átt við sparnað samkvæmt samningi um lífeyrissparnað sem hefur myndast með 2% til 4% framlagi launþega og mótfamlagi launagreiðanda. Séreignarsparnaður sem hefur myndast vegna lágmarksíðgjalds er ekki laus fyrr en við 60 ára aldur.

8.328 hafa fengið aukagreiðslu

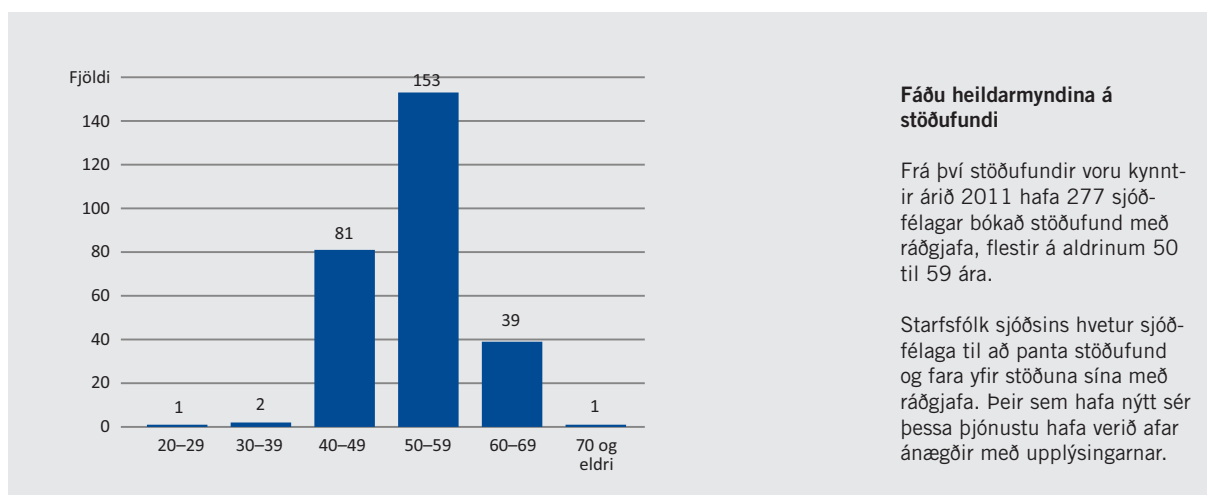
Í lok ársins 2012 hafði Almenni lífeyrissjóðurinn greitt 8,6 milljarða til 8.328 sjóðfélaga vegna tímabundinnar opunar séreignarsparnaðar. Til samanburðar má geta þess að samkvæmt upplýsingum frá fjármálaráðuneyti höfðu rúmlega 56 þúsund einstaklingar sótt um úttekt á samtals 65 milljörðum þann 31. desember 2012.

Því fyrr, því betra

Alltof margir huga ekki að eftirlaunum fyrr en stutt er í starfslok. Þá er lítið hægt að gera til að bæta stöðuna. Það borgar sig að skoða þessi mál tímanlega.

Besta og auðveldasta leiðin til að tryggja góð eftirlaun er að byrja að undirbúa sig tímanlega með fyrirhyggju og sparnaði.

Þjónusta við sjóðfélaga

Verið velkomin

Skrifstofa sjóðsins er í Borgartúni 25, 105 Reykjavík, en þar er góð aðstaða til að taka á móti sjóðfélögum. Skrifstofan er opin virka daga frá kl. 9–16. Verið velkomin.

Hringið til að fá aðstoð

Símanúmerið okkar er 510 2500. Hafið endilega samband ef ykkur vantar upplýsingar eða ef þið viljið tala við ráðgjafa.

Lifandi heimasíða og sjóðfélagavefur

Á heimasíðu okkar, www.almenni.is, birtast reglulega fréttir af sjóðnum, fræðslugreinar, upplýsingar um ávöxtun, eignasamsetningu ávöxtunarleiða og fleira. Þá er einnig hægt að senda fyrirspurnir á netfangið almenni@almenni.is eða panta viðtal við ráðgjafa. Á sjóðfélagavef geta sjóðfélagar fylgst með iðgjaldagreiðslum, inneign í séreignarsjóði, áunnum lífeyrisréttindum í samtryggingarsjóði og lífeyrisgreiðslum. Á vefnum er aðgangur að Lyklinum sem er reiknivél til að framreikna inneign og réttindi. Einnig geta sjóðfélagar breytt um ávöxtunarleið, bæði flutt inneign úr einni leið í aðra eða breytt ráðstöfun framtíðariðgjalda.

Tvö yfirlit á ári

Sjóðfélagar fá tvö yfirlit á ári með ítarlegum upplýsingum um hreyfingar, lífeyrisréttindi og inneign í séreignarsjóði. Með yfirlitunum fylgir stutt fréttabréf með helstu fréttum, meðal annars um fundi og mannfagnaði á vegum sjóðsins.

Stöðufundir

Almenni lífeyrissjóðurinn býður sjóðfélögum sem vilja ítarlegar upplýsingar og ráðgjöf upp á stöðluð viðtöl sem við köllum stöðufundi. Á stöðufundi er farið yfir réttindi í samtryggingarsjóði og bent á leiðir til að bæta við eftirlaunin og verjast fjárhagslegum áföllum vegna örorku eða fráfalls. Einnig er farið yfir inneign sjóðfélaga í séreignarsjóði, eignir og áhættu ávöxtunarleiða. Sjóðfélagar geta pantað stöðufund á heimasíðu sjóðsins eða með símtali.

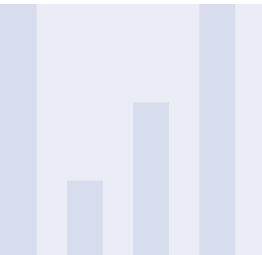
Lífeyrisfundir

Á lífeyrisfundum er farið yfir hvað þarf að hafa í huga þegar taka lífeyris hefst. Hvaða reglur gilda um úttekt inneignar í séreignarsjóði og töku lífeyris í samtryggingarsjóði? Hvenær á að ganga á inneign og taka út lífeyri? Hvaða ávöxtunarleið á að velja þegar starfslok nálgast? Á fundunum fá sjóðfélagar tækifæri til að hitta ráðgjafa og spyrja spurninga um hvaða reglur gildi um töku lífeyris og úttekt inneignar. Sjóðfélagar geta pantað lífeyrisfund á heimasíðu sjóðsins eða með símtali.

Njóttu lífsins

Þú finnur góð ráð og leiðbeiningar á heimasíðu okkar, www.almenni.is. Þú getur einnig pantað tíma og stöðufund með ráðgjöfum sjóðsins.

Það er góð tilfinning að vita að fjármálin verða í lagi þegar þú loksins getur hætt að vinna. Lifðu vel og lengi.

Ársreikningur Almenna lífeyrissjóðsins 2012

Skýrsla stjórnar

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Sjóðurinn metur öll markaðsverðbréf á markaðsverði en veðskuldabréf eru metin á nafnverði að viðbættum áföllnum vöxtum og verðbótum að frádreginni virðisrýrnun. Ársreikningurinn er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður.

Eignir og fjöldi sjóðfélaga

Í árslok 2012 námu heildareignir Almenna lífeyrissjóðsins 129 milljörðum króna og stækkaði sjóðurinn um 18,9 milljarða eða um 17% á árinu. Sjóðfélagar í árslok voru 34.858 og fjölgaði þeim um 1.562 félaga. Eignir séreignarsjóðs voru 69,5 milljarðar og samtryggingarsjóðs 59,5 milljarðar.

Iðgjöld

Greidd iðgjöld til sjóðsins árið 2012 voru samtals 7,5 milljarðar sem er svipuð fjárhæð og árið áður. Iðgjöldin skiptust þannig að lágmarksiðgjöld voru 5,1 milljarðar og viðbótariðgjöld 2,4 milljarðar. Á árinu greiddu 6.417 sjóðfélagar til samtryggingarsjóðs á móti 6.231 árið áður sem er 3% fjölgun milli ára. Iðgjöld í samtryggingarsjóð námu alls 3,2 milljörðum sem er svipuð tala og árið áður. Á árinu greiddu 6.678 sjóðfélagar til séreignarsjóðs á móti 7.132 árið áður sem er 6% fækkun milli ára. Iðgjöld í séreignarsjóð voru 4,3 milljarðar sem er 7% lækkun frá árinu áður.

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur samtryggingarsjóðs voru alls 963 milljónir árið 2012 sem er 8% hækkun frá árinu áður. Heildarfjöldi lífeyrisþega var 816.

Lífeyrisgreiðslur séreignarsjóðs námu alls 3 milljörðum sem er 20% lækkun frá árinu áður. Heildarfjöldi þeirra sem tóku út séreignarsparnað á árinu samkvæmt tímabundinni opnun var 2.269. Framlenging á heimild um opnun séreignarsparnaðar var samþykkt á Alþingi á árinu 2012 en öllum sjóðfélögum er heimilt að taka út allt að 6,25 milljónir af séreignarsparnaði sínum.

Sjóðfélagalán

Sjóðurinn lánaði sjóðfélögum 596 milljónir með veði í fasteignum á árinu en árið 2011 voru veitt lán fyrir 1,5 milljarð.

Vegna úrræða fyrir skuldsett heimili sem samþykkt voru af hálfu fjármálaþyrftækja, lífeyrissjóða og ríkisstjórnar Íslands var afskrifuð 107 milljón á árinu 2012. Sjóðurinn hefur lagt til hliðar 601 milljón til að mæta framtíðarafskriftum vegna fyrrnefndra úrræða og áhrifa efnahagshruns.

Verðbréfaeign

Lífeyrissjóðurinn fjárfesti í verðbréfum fyrir 14,5 milljarða og innlánum fyrir 750 milljónir á árinu 2012 og eru upplýsingar um eignasamsetningu ávöxtunarleiða í ársreikningnum. Nafnávöxtun sjóðsins á árinu var 4,2%–21,8% og raunávöxtun -0,4%–16,6%. Í skýringu 18 í ársreikningnum er fjallað um niðurfærslur á verðbréfaeign sjóðsins á árinu 2012.

Tryggingafræðileg úttekt

Tryggingafræðileg úttekt í lok árs sýnir að heildareignir samtryggingarsjóðs eru 103 milljarðar sem samanstanda af núvirtum eignum og framtíðariðgjöldum. Heildarskuldbinding samtryggingarsjóðsins er 107 milljarðar og er því skuldbinding umfram eignir 4,2 milljarðar. Niðurstaða úttektarinnar er að áfallnar skuldbindingar eru 7,6% umfram eignir en þegar litið er til framtíðarskuldbindingar vegna framtíðariðgjalda eru heildarskuldbindingar 3,9% umfram heildareignir.

Laun og fjöldi stöðugilda

Launagreiðslur til starfsmanna, stjórnar og kjörinna skoðunarmanna námu 190 milljónum á árinu. Stöðugildi voru 18 í lok árs.

Önnur mikilvæg atriði

Almenni lífeyrissjóðurinn samdi ásamt fjórtán öðrum lífeyrissjóðum við Glitni hf. um uppgjör skulda og krafna í maí 2012. Undir samkomulagið falla allar kröfur aðila, þar með taldar kröfur vegna gjaldmiðlavarnasamninga sem gerðir voru til að draga úr gengisáhættu í eignasöfnum lífeyrissjóðanna og vaxtaskiptasamninga, sem voru gerðir til að loka gjaldeyrisáhættu vegna erlendra skuldabréfa og til að breyta breytilegum erlendum vöxtum í fasta verðtryggða innlenda vexti. Samningur lífeyrissjóða og Glitnis felur í sér að báðir aðilar falla frá ýrustu kröfum og því lækkaði bókfært tap Almenna lífeyrissjóðsins vegna gjaldeyrisvarnarsamninga um þriðjung. Áhrifin voru mest í blönduðum verðbréfasöfnum sem fjárfesta í erlendum verðbréfum. Ágreiningskrafa um víkjandi skuldabréf útgefið af Glitni í mars 2008 er undanskilin. Lífeyrissjóðir vilja að Glitni viðurkenni skuldabréfið sem almenna kröfu á grundvelli þess að bankinn hafi ekki veitt réttar upplýsingar við útgáfu bréfsins. Samkomulag er um að vísa ágreiningnum til dómstóla. Samkvæmt samningnum verður greiðsla Almenna lífeyrissjóðsins til Glitnis vegna gjaldeyrisvarnarsamninganna um 1,9 milljarður á núvirði og vegna vaxtaskiptasamninga 287 milljónir. Endanleg greiðsla verður óveruleg ef lífeyrissjóðir vinna málaferli vegna víkjandi skuldabréfs. Í uppgjöri sjóðsins er í varúðarskyni gert ráð fyrir fullri greiðslu til Glitnis.

Á tímabilinu október 2008 til júní 2012 voru öll iðgjöld í séreignarsjóð greidd í Innlánaðafn nema ef sjóðfélagar óskuðu sérstaklega eftir að greiða í aðrar ávöxtunarleiðir. Þessi ráðstöfun var gerð vegna óvissu um eignamat eftir efnahagshrunið 2008. Stjórn Almenna lífeyrissjóðsins felldi þessa ákvörðun úr gildi þann 1. júlí 2012 og eru iðgjöld nú greidd í ávöxtunarleið samkvæmt vali sjóðfélaga. Sjálfvirk ráðstöfun iðgjalda í Innlánaðafn var tímabundin aðgerð vegna sérstakra aðstæðna á fjármálamarkaði í kjölfar banka- og efnahagshruns. Eftir uppgjör við Glitni taldi stjórn sjóðsins að eignamat í ávöxtunarleiðum hefði skýrst og felldi úr gildi ákvörðun um sjálfvirka ráðstöfun iðgjalda í Innlánaðafn. Ákvörðunin var vel kynnt. Allir sjóðfélagar fengu sent bréf þar sem greint var frá ákvörðuninni. Einnig var haldinn sérstakur sjóðfélagafundur þann 19. júní þar sem ákvörðun stjórnar var kynnt og farið var yfir eignir ávöxtunarleiða og fjárfestingarstefnu.

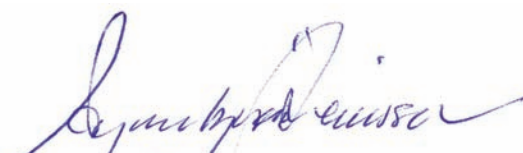
Á árinu 2012 skipaði stjórn Læknafélags Íslands vinnuhóp til að yfirfara kafla í skýrslu Úttektarnefndar lífeyrissjóða um Almenna lífeyrissjóðinn. Hópurinn skilaði af sér skýrslu sem stjórn Læknafélags Íslands sendi til stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis í febrúar 2013. Með skýrslu vinnuhópsins fylgdi bréf frá stjórn lífeyrissjóðsins með svörum við spurningum frá stjórn Læknafélagsins og skýrsla frá stjórnendum sjóðsins með athugasemdum og skýringum.

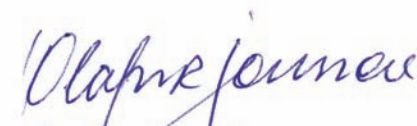
Staðfesting ársreikningsins

Stjórn og framkvæmdastjóri Almenna lífeyrissjóðsins staðfesta ársreikning sjóðsins fyrir árið 2012 með undirritun sinni.

Reykjavík, 20. mars 2013

Stjórn:

Astríður Jónsdóttir
Þórunn Svavarsdóttir
Andræ Magnússon
Ingilög

Ólafur Jónsson
Ólafur Ingi Marsson
Gunnar Einarsson

Framkvæmdastjóri:

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Almenna lífeyrissjóðsins.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Almenna lífeyrissjóðsins fyrir árið 2012. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi og skýringar.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fáiast um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sjóðsins sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af breytingu á hreinni eign á árinu 2012, efnahag hans 31. desember 2012 og breytingu á handbæru fé á árinu 2012, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Reykjavík, 20. mars 2013

Grant Thornton endurskoðun ehf.

Davíð Arnar Einarsson
löggiltur endurskoðandi

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012

Fjárhæðir í þúsundum króna	Skýr.	2012	2011
Löggjöld:			
Löggjöld sjóðfélaga		2.522.051	2.891.121
Löggjöld launagreiðenda		5.000.685	4.768.461
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(146.001)	(501.617)
		<u>7.376.734</u>	<u>7.157.965</u>
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði.....		33.167	36.335
	7,21	<u>7.409.901</u>	<u>7.194.300</u>
Lífeyrir:			
Lífeyrir		3.993.835	4.671.546
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		8.131	309
	10,22	<u>4.001.966</u>	<u>4.671.856</u>
Fjárfestingartekjur:			
Tekjur af eignarhlutum	8	741.700	137.618
Vaxtatekjur og gengismunur	9,23	15.599.112	9.908.044
Niðurfærsla verðbréfa.....	18	(445.791)	(807.725)
		<u>15.895.021</u>	<u>9.237.937</u>
Fjárfestingargjöld:			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	11,24-26	155.263	161.243
Vaxtagjöld		1.652	787
		<u>156.915</u>	<u>162.030</u>
Rekstrarkostnaður:			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	11,24-26	232.895	241.864
Hækkun (lækkun) á hreinni eign		18.913.145	11.356.487
Hrein eign frá fyrra ári		<u>110.081.541</u>	<u>98.725.053</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	36	<u>128.994.685</u>	<u>110.081.541</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2012

Fjárhæðir í þúsundum króna	Skýr.	2012	2011
Fjárfestingar:			
Verðbréf með breytilegum tekjum	27	49.167.485	41.164.951
Verðbréf með föstum tekjum	18,31	40.747.565	40.054.360
Veðskuldabréf	32	14.660.190	14.436.317
Bundnar bankainnstæður		19.810.043	18.013.189
Aðrar fjárfestingar.....		102.044	20.980
	12,33	<u>124.487.328</u>	<u>113.689.798</u>
Kröfur:			
Kröfur á launagreiðendur		400.000	400.000
Ýmsar kröfur		35.174	61.416
		<u>435.174</u>	<u>461.416</u>
Aðrar eignir:			
Rekstrarfjármunir	34	1.533	2.683
Sjóður og veltiinnlán		7.292.222	4.088.842
		<u>7.293.755</u>	<u>4.091.526</u>
Eignir samtals		<u>132.216.257</u>	<u>118.242.739</u>
Skuldir:			
Ýmsar skuldir	19	<u>3.221.572</u>	<u>8.161.199</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>128.994.685</u>	<u>110.081.541</u>
Greining á hreinni eign deilda:			
Séreignarsjóður	37	69.535.398	60.297.893
Samtryggingarsjóður	44	<u>59.459.287</u>	<u>49.783.648</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris	36	<u>128.994.685</u>	<u>110.081.541</u>

Sjóðstreymisýfirlit árið 2012

Fjárhæðir í þúsundum króna	Skýr.	2012	2011
Inngreiðslur:			
Iðgjöld		7.409.901	7.194.300
Fjárfestingartekjur		3.986.357	3.186.233
Afborganir verðbréfa		2.678.179	1.910.421
Seld verðbréf með breytilegum tekjum		7.432.284	3.457.216
Seld verðbréf með föstum tekjum		1.353.115	3.219.783
Bundnar bankainnstæður		1.715.464	100.000
Aðrar inngreiðslur		79.205	75.805
		<u>24.654.506</u>	<u>19.143.759</u>
Útgreiðslur:			
Lífeyrir		4.001.966	4.671.856
Fjárfestingargjöld		30.205	13.868
Rekstrarkostnaður		370.796	327.972
Rekstrarfjármunir		0	3.450
Aðrar útgreiðslur		289.071	39.728
		<u>4.692.038</u>	<u>5.056.873</u>
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og öðrum fjárfestingum		<u>19.962.468</u>	<u>14.086.886</u>
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting:			
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum		8.668.910	3.515.738
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum		5.874.714	8.200.726
Bundnar bankainnstæður		2.215.464	3.260.000
		<u>16.759.089</u>	<u>14.976.464</u>
Hækkun á sjóði og veltiinnlánum		3.203.380	(889.578)
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun		<u>4.088.842</u>	<u>4.978.420</u>
Sjóður og veltiinnlán í árslok		<u>7.292.222</u>	<u>4.088.842</u>

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

1. Upplýsingar um lífeyrissjóðinn

Almenni lífeyrissjóðurinn er með aðsetur í Borgartúni 25, Reykjavík. Sjóðurinn er öllum opinn, en er jafnframt starfsgreinasjóður arkitekta, leiðsögumanna, lækna, hljómlistarmanna og tækniþræðinga.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga, lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur Fjármálaeftirlitsins um ársreikninga lífeyrissjóða. Ársreikningurinn er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum og eru fjárhæðir birtar í þúsundum.

Sjóðurinn skiptist í tvo sjóði, samtryggingarsjóð og séreignarsjóð. Eignir samtryggingarsjóðs eru ávaxtaðar í einu verðbréfasafni en séreignarsjóður skiptist í sex ávöxtunarleiðir með mismunandi fjárfestingarstefnum. Í skýringum 37-43 er að finna yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, sjóðstreymi og kennitölur og fleira er varðar eignasöfn séreignarsjóðs. Í skýringum 44-50 er að finna sambærilegar upplýsingar um samtryggingarsjóð.

3. Um eignamat

Almenni lífeyrissjóðurinn metur markaðsskuldabréf á áætluðu markaðsverði en í reglum lífeyrissjóða er gert ráð fyrir að þau séu metin miðað við ávöxtunarkröfu við kaup. Ástæðan er sú að meirihluti eigna sjóðsins eru í séreignarsjóði þar sem sjóðfélagar geta samkvæmt beiðni skipt um ávöxtunarleiðir hvenær sem er. Eignir séreignarsjóðs verður að meta á markaðsverði til að tryggja að iðgjöld og innborganir sem greiðast inn í sjóðinn og lífeyrisgreiðslur sem greiðast úr sjóðnum séu metin á réttu virði þegar hreyfingar fara fram. Sjóðurinn metur skuldabréf samtryggingarsjóðs einnig á markaðsverði til að hafa samræmt eignamat í sjóðnum.

Áætlað virði verðbréfa með föstum tekjum þann 31.12.2012 var 37.207 milljónir ef markaðsskuldabréf sjóðsins eru metin m.v. ávöxtunarkröfu við kaup. Að öðru leyti er vísað í skýringu nr. 31 um greiningu á verðbréfum með föstum tekjum.

Áætlað virði óskráðra innlendra hlutabréfa þann 31.12.2012 var 2.656 milljónir ef óskráð hlutabréf eru metin á kaupverði. Að öðru leyti er vísað í skýringu nr. 27 um greiningu á verðbréfum með breytilegum tekjum.

4. Mat og ákvarðanir við beitingu reikningsskilaaðferða

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau.

Upplýsingar um mikilvæg atriði, þar sem óvissa í mati og mikilvægi ákvarðana varðandi reikningsskilaaðferðir hefur mest áhrif á skráðar fjárhæðir í reikningsskilunum, er að finna í skýringum 18 - 19.

5. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti á þeim tímabilum sem birt eru í ársreikningnum.

6. Erlendir gjaldmiðlar

Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á gengi í árslok. Rekstrartekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags.

7. Iðgjöld

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilagreinum sem borist hafa sjóðnum. Áætlað er fyrir ógreiddum iðgjöldum samtryggingarsjóðs í árslok m.v. fyrri reynslu og eru þau eignfærð sem kröfur á launagreiðendur í efnahagsreikningi. Iðgjöld í séreignarsjóð eru bókuð miðað við greiðsludag eða þegar inneign myndast.

7. frh.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er hluti af tryggingagjaldi vegna launa og rennur til lækkunar og jöfnunar á örorkubyrði milli lífeyrissjóða.

8. Tekjur af eignarhlutum

Undir tekjur af eignarhlutum fellur arður af hlutabréfum, söluhagnaður og óinnleystur gengismunur af hlutabréfum, bæði vegna breytinga á gengi bréfanna og gengi erlendra gjaldmiðla.

9. Vaxtatekjur og gengismunur

Undir vaxtatekjur og gengismun falla vaxtatekjur af verðbréfum með föstum tekjum, veðlánnum, bundnum bankainnstæðum, auk vaxtatekna af iðgjöldum og veltiinnlánum. Þá fellur undir þennan lið gengismunur af verðbréfum með föstum tekjum í erlendum gjaldmiðlum og breytingar á verði innlendra og erlendra hlutdeildarskírteina og breyting á markaðsverði afleiðusamninga.

10. Lífeyrir

Undir lífeyri falla lífeyrisgreiðslur sjóðsins, það er ellilífeyrir, makalífeyrir, örorkulífeyrir og barnalífeyrir. Undir þennan lið fellur einnig sérstakt gjald til Virk, starfsendurhæfingarsjóðs, og annar beinn kostnaður við örorkumat.

11. Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaði sjóðsins er skipt á fjárfestingargjöld og rekstrarkostnað eftir því hvort um er að ræða kostnað við eignasýslu eða annan rekstur sjóðsins. Umsjónarlaun innlendra og erlendra sjóða, sem lífeyrissjóðurinn fjárfestir í, eru ekki talin með sem kostnaður lífeyrissjóðsins en umsjónarlaunin dragast frá ávöxtun viðkomandi sjóðs. Vegin umsjónarlaun allra sjóða (verðbréfa-, fjárfestinga- og framtakssjóða) eru um 0,37% af fjárfestingum í sjóðunum og voru alls um kr. 164 milljónir á árinu 2012. Almenni lífeyrissjóðurinn leggur mikla áherslu á að kostnaður við fjárfestingar sé lágur þannig að sem mest af ávöxtun skili sér til sjóðfélaga. Hátt hlutfall fjárfestinga í erlendum hlutabréfasjóðum er t.d. í vísitölu-sjóðum þar sem kostnaður er lágur.

12. Verðbréfaeign

Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum og veðlán. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf, hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða og aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast skuldabréfalán með veði í fasteignum og lausafé. Skráð verðbréf eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en óskráð bréf á áætluðu markaðsverði. Veðskuldabréf eru eignfærð miðað við ávöxtunarkröfu við kaup. Gjaldmiðlagengi erlendra eigna er skráð kaupgengi Seðlabanka Íslands þann 31.12.2012. Skipting erlendra eigna á helstu gjaldmiðla er sem hér segir í árslok 2012.

31.12.2012	ÆI	ÆII	ÆIII	TD
Bandaríkjadollar	47%	47%	49%	49%
Japanskt jen	7%	7%	7%	7%
Sterlingspund	6%	6%	6%	6%
Svissneskur franki	4%	4%	4%	4%
Evra	24%	24%	23%	23%
Aðrar myntir	12%	12%	11%	11%

Áhættustýring

13. Greining áhættupátta og áhættustýring

Í daglegri starfsemi lífeyrissjóðsins eru margir þættir sem geta haft áhrif á rekstur hans og afkomu. Það er stefna stjórnar sjóðsins að fylgst skuli með og reynt að draga úr áhættu sem getur haft neikvæð áhrif á afkomu og hreina eign til greiðslu lífeyris.

Í áhættustefnu sjóðsins sem endurskoðuð skal árlega, er sundurliðuð greining áhættupátta og mat stjórnenda á mikilvægi hvers áhættupáttar í rekstri sjóðsins. Tilgreint er hvaða deild viðkomandi áhætta tilheyrir og ber deildarstjóri ábyrgð á greiningu og mati áhættunnar. Fyrir hverja áhættu eru skilgreindar sérstakar eftirlitsaðgerðir. Jafnframt eru tilgreindar viðmiðanir fyrir áhættur sem stjórnendur telja ásættanlegar.

13. frh.

Mánaðarlega eru teknar saman áhættuskýrslur sem eru yfirfarnar af stjórnendum sjóðsins. Ef niðurstöður eftirlitsaðgerða sýna áhættu umfram stefnu skal brugðist við í samræmi við viðbragðslýsingu. Í mánaðarlegum áhættuskýrslum eru upplýsingar um framvindu áhættustýringar og innra eftirlits. Sumar upplýsingar eru uppfærðar mánaðarlega en aðrar sjaldnar.

Stjórn lífeyrissjóðsins hefur aðgang að mánaðarlegum áhættuskýrslum og ber ábyrgð á áhættustýringunni gagnvart sjóðfélögum. Innri endurskoðandi sjóðsins gerir úttekt á virkni áhættustýringar til að tryggja að stefnu stjórnar sé framfylgt. Að auki hefur stjórn sjóðsins skipað endurskoðunarnefnd í samræmi við lög sem ætlað er það hlutverk að hafa eftirlit með endurskoðun ársreiknings og eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits sjóðsins, innri endurskoðanda og áhættustýringu.

Áhættustefna sjóðsins tekur á alls 29 áhættuþáttum sem heyra undir fjóra yfirflokka áhættu sem eru fjárhagsleg áhætta, skuldbindingaáhætta, mótaðilaáhætta og rekstraráhætta. Ítarlega er fjallað um áhættuþættina 29 í útdrátti úr áhættustefnunni sem fylgir fjárfestingarsstefnu fyrir árið 2013. Stuttlega er fjallað um fjóra yfirflokka áhættu í skýringum 14-17.

14. Eftirlit og stýring á fjárhagslegri áhættu

Fjárhagsleg áhætta er hættan á sveiflum í ávöxtun vegna breytinga á markaðsvirði eigna. Sjóðurinn hefur eftirlit með sjö þáttum fjárhagslegrar áhættu, þ.e. vaxtaáhættu, uppgreiðsluáhættu, markaðsáhættu, gjaldmiðlaáhættu, ósamræmisáhættu, verðbólguáhættu og áhættu vegna liða utan efnahagsreiknings. Í áhættustefnu sjóðsins eru skilgreind markmið, viðmið og/eða vikmörk fyrir fjárhagslegar áhættur og fjárfestingarstefna sjóðsins tekur mið af því að ólíkir flokkar verðbréfa og fjárfestingakosta bera mismikla áhættu.

15. Eftirlit og stýring skuldbindingaáhættu

Skuldbindingaáhætta er hættan á því að lífeyrissjóðurinn geti ekki staðið við skuldbindingar sínar og greitt út lífeyri. Sjóðurinn hefur eftirlit með átta þáttum skuldbindingaáhættu, þ.e. skerðingaráhættu, iðgjalda-áhættu, umhverfisáhættu, lýðfræðilegri áhættu, réttindaflutningsáhættu, lausafjáraáhættu, seljanleika-áhættu og útstreymisáhættu. Fjárfestingarstefna sjóðsins er mótuð með það að markmiði að lágmarka hættu á því að hann geti ekki staðið við skuldbindingar gagnvart sjóðfélögum og áhættustefnan skilgreinir enn frekar það eftirlit sem framkvæmt er til að tryggja framfylgni fjárfestingarstefnu, reglna og laga.

16. Eftirlit og stýring mótaðilaáhættu

Mótaðilaáhætta er hættan á því að mótaðili í viðskiptum eða útgefandi verðbréfs geti ekki staðið við skuldbindingu sína gagnvart sjóðnum. Sjóðurinn hefur eftirlit með fimm þáttum mótaðilaáhættu, þ.e. útlánaáhættu, samþjöppunaráhættu, landsáhættu, afhendingaráhættu og uppgjörsáhættu. Í fjárfestingarstefnu sjóðsins er skilgreint hámarks vægi á sama útgefanda verðbréfa í eigu sjóðsins til að draga úr mótaðilaáhættu. Einnig hefur sjóðurinn skilgreint viðmiðanir um fjárhagslegan styrk og arðsemi útgefenda til hliðsjónar við val á verðbréfum til að draga úr tapsáhættu eins og hægt er. Sjóðurinn setur þau skilyrði við kaup á verðbréfum að hafa aðgang að árs- og milliuppgjörum útgefanda skuldabréfa til greiningar með tilliti til skilgreindra viðmiðana. Mótaðilaáhætta stærstu útgefenda m.t.t. líkinda á greiðslufalli að einhverju eða öllu leyti er metin tvisvar á ári í tengslum við birtingu uppgjöra útgefenda. Ef talin er þörf á er fundað með skuldara einu sinni til tvisvar á ári til að fá upplýsingar um rekstur og efnahag.

17. Eftirlit og stýring rekstraráhættu

Rekstraráhætta er hættan á því að sjóðurinn verði fyrir tjóni vegna ófullnægjandi innri verkferla, mistaka eða svika starfsmanna, upplýsingatæknimála eða ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Sjóðurinn hefur eftirlit með níu þáttum rekstraráhættu, þ.e. starfsmannaáhættu, áhættu vegna svika, áhættu vegna upplýsingatækni, orðsporsáhættu, lagalegri áhættu, skjalaáhættu, úrskurðaráhættu lífeyris, áhættu vegna útivistunar og upplýsingaáhættu. Við daglegan rekstur lífeyrissjóðsins eru ótal áhættuþættir sem geta haft áhrif á starfsemi hans og leitt til tjóns fyrir sjóðfélaga. Til að draga úr slíkri rekstraráhættu er unnið eftir verkferlum, vinnureglum og starfslýsingum og eftirlit haft með að þeim sé fylgt, ásamt öðrum reglum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett sér ítarlegar samskipta- og starfsreglur og starfsmenn hafa sett sér siðareglur. Í áhættustefnu sjóðsins er skilgreint hvernig eftirliti með rekstrar-áhættu er háttað.

Innri endurskoðandi sjóðsins fylgist með og gerir úttekt á innra eftirliti sjóðsins auk þess sem endurskoðunarnefnd hefur eftirlit með fyrirkomulagi og virkni eftirlitsins.

Mat stjórnenda og ályktanir við beitingu reikningsskilaaðferða

18. Eignamat og niðurfærsla verðbréfa

Í daglegu gengisuppgjöri lífeyrissjóðsins er farið yfir allar eignir sjóðsins og þær metnar. Skráð verðbréf eru eignfærð á markaðsverði en óskráð verðbréf á áætluðu markaðsverði. Veðskuldabréf eru eignfærð miðað við ávöxtunarkröfu við kaup. Framtakssjóðir (private equity og mezzanine funds) eru metnir á innra virði í samræmi við árshlutauppgjör og endurskoðuð ársuppgjör.

Mat á áætluðu markaðsverði skiptist upp í þrjú þrep:

1. Markaðsvirði sem byggir á viðskiptum á markaði. Fellur mat á meirihluta eigna sjóðsins undir þetta þrep eða um 76% af skuldabréfum.
2. Áætlað markaðsvirði sem byggir á viðskiptum á markaði með sambærilegar eignir, t.d. með eignir þar sem stopul viðskipti eiga sér stað. Um 22% af skuldabréfum sjóðsins fellur undir þetta þrep.
3. Áætlað markaðsvirði sem byggir að verulegu leyti á mati stjórnenda sjóðsins, t.d. með eignir þar sem veruleg óvissa ríkir um eignamat. Óverulegur hluti eigna sjóðsins fellur hér undir eða um 2% af skuldabréfum sjóðsins.

Áður en ákvörðun er tekin um breytingar á eignamati verðbréfa þarf að meta hvort hlutlæg gögn gefa til kynna vísbendingar um breytt eignaverð og endurheimtur skuldabréfa. Í ársuppgjöri Almenna lífeyrissjóðsins árin 2009 - 2011 var gerð ítarleg grein fyrir afskriftum og mati á endurheimtum skuldabréfa vegna efnahagshrunsins árið 2008. Á árinu 2012 voru varúðarafskriftir færðar vegna skuldabréfa Skipta hf. vegna fjárhagslegrar endurskipulagningar félagsins. Á árinu 2012 gengu áður færðar varúðarafskriftir að hluta til baka, m.a. vegna uppgjörssamnings við Glitni, sjá skýringu nr. 19. Að teknu tilliti til varúðarafskrifta sem gengu til baka á árinu, nam heildarniðurfærsla ársins 2012 um 446 milljónum króna.

Varúðarafskriftir sem sjóðurinn færir vegna markaðsskuldabréfa námu í heildina 816 milljónum króna í árslok 2012. Óvissa ríkir um endurheimtur á þessari fjárhæð, mögulega gæti hluti þessarar fjárhæðar gengið til baka.

19. Ýmsar skuldir, afleiðusamningar og skuldajöfnun

Ýmsar skuldir í efnahagsreikningi 31.12.2012 sundurliðast þannig að skuld við Glitni var 2.981 milljónir, áfallnir ógreiddir skattar 229 milljónir og ógreiddur kostnaður 11 milljónir.

Almenni lífeyrissjóðurinn samdi ásamt fjórtán öðrum lífeyrissjóðum við Glitni hf. um uppgjör skulda og krafna í maí 2012. Undir samkomulagið falla allar kröfur aðila sem eru (1) kröfur vegna markaðsskuldabréfa sem Glitnir gaf út, (2) kröfur vegna gjaldmiðlavarnasamninga sem gerðir voru til að draga úr gengisáhættu í eignasöfnum lífeyrissjóðanna, (3) vaxtaskiptasamningar, sem voru gerðir til að loka gjaldeyrisáhættu vegna erlendra skuldabréfa og til að breyta breytilegum erlendum vöxtum í fasta verðtryggða innlenda vexti. Hér að neðan er sundurliðun á uppgjöri skuldabréfa og afleiðusamninga, ásamt útreikningi á núvirði eftirstöðva samkvæmt samkomulaginu í maí 2012.

Fjárhæðir í milljónum	Gjaldeyris- varnar- samningar	Vaxta- skipta- samningar	Samtals
Heildarkrafa með vöxtum	4.484	322	4.806
Höfuðstóll skuldabréfa, til skuldajöfnunar	-2.299	0	-2.299
Skuld til greiðslu á 3 árum	2.185	322	2.507
Núvirði í maí 2012 m.v. 5,4% vexti	1.944	287	2.231

Ágreiningskrafa um víkjandi skuldabréf útgefið af Glitni í mars 2008 er undanskilin í uppgjöri lífeyrissjóða og Glitnis. Lífeyrissjóðir vilja að Glitnir viðurkenni skuldabréfið sem almenna kröfu á grundvelli þess að bankinn hafi ekki veitt réttar upplýsingar við útgáfu bréfsins. Samkomulag er um að vísa ágreiningnum til dómstóla en jafnframt var samið um að krafa lífeyrissjóðanna dragist frá endanlegri greiðslu til Glitnis ef lífeyrissjóðir vinna málið fyrir dómstólum og krafan verður dæmd tæk til skuldajöfnunar. Í uppgjöri sjóðsins er í varúðarskyni gert ráð fyrir fullri greiðslu til Glitnis. Krafa Almenna lífeyrissjóðsins vegna víkjandi skuldabréfsins er 2,1 milljarður.

Í samkomulaginu var einnig samið um uppgjör bankareiknings sem var með neikvæða stöðu að fjárhæð 772 milljónir við fall Glitnis í október 2008. Endanleg skuld Almenna lífeyrissjóðsins samkvæmt samkomulaginu verður því 3,3 milljarðar og verður skuldin greidd með þremur greiðslum á árunum 2013 til 2015, en þó ekki fyrr en ágreiningskrafa vegna víkjandi skuldabréfs hefur verið leyst fyrir dómstólum.

19. frh.

Samningur lífeyrissjóða og Glitnis fól í sér að báðir aðilar féllu frá ýrustu kröfum og því lækkaði bókfært tap Almenna lífeyrissjóðsins vegna gjaldeyrisvarnar- og vaxtaskiptasamninga um þriðjung auk þess sem bókfærðir vextir af bankareikningi gengu að hluta tilbaka. Vegna samningsins hækkuðu ávöxtunarleiðir sem fjárfesta í erlendum verðbréfum þann 22. maí 2012 eins og sést í töflunni hér að neðan.

Ávöxtunarleið	Hlutfall erlendra eigna í %	Gengisbreyting 22.5 í %
Ævisafn I	52,5	+6,8
Ævisafn II	31,1	+3,7
Ævisafn III	10,5	+1,0
Samtryggingarsjóður	19,9	+2,2
Ævisafn IV		+0,4

20. Skuldbindingar utan efnahags

Almenni lífeyrissjóðurinn hefur frá árinu 2003 gert samninga um fjárfestingar í framtakssjóðum (private equity funds) og millilagssjóðum (mezzanine funds). Með samningunum hefur lífeyrissjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta fyrir ákveðna fjárhæð í sjóðunum, sem er innkölluð í nokkrum áföngum á lengra tímabili. Lífeyrissjóðurinn hefur heimild til að standa við slíkar skuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum sem gerðar voru fyrir gildistöku gildandi gjaldeyrishafta. Útistandandi skuldbinding er áætluð um 2,1 milljarður króna m.v. gjaldmiðlagengi í lok árs 2012, þar af eru um 1 milljarður króna í erlendum gjaldmiðlum.

Iðgjöld

21. Iðgjöld á árinu greinast þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Lágmarksiðgjöld	5.148.839	4.839.165
Viðbótariðgjöld	2.373.897	2.820.417
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(146.001)	(501.617)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	33.167	36.335
Iðgjöld samtals	7.409.901	7.194.300

Lífeyrir

22. Lífeyrir á árinu sundurliðast þannig (í þúsundum króna):

Ellilífeyrir	754.984	694.279
Örorkulífeyrir	82.493	76.461
Makalífeyrir	113.221	107.992
Barnalífeyrir	12.801	13.374
Lífeyrisgreiðslur úr samtryggingarsjóði	963.499	892.106
Lífeyrisgreiðslur úr séreignarsjóði	3.030.336	3.779.440
Virk, starfsendurhæfingarsjóður	7.656	0
Kostnaður vegna örorkumats	476	309
Lífeyrir samtals	4.001.966	4.671.856

Vaxtatekjur og gengismunur

23. Vaxtatekjur og gengismunur sundurliðast þannig (í þúsundum króna):

Hlutdeildarskifteini	6.230.816	2.242.791
Skuldabréf	5.232.613	6.588.753
Skiptasamningar	2.541.235	(545.775)
Aðrar vaxtatekjur	1.591.394	1.615.546
Lántökutekjur	3.053	6.728
Samtals	15.599.112	9.908.044

Rekstrarkostnaður

24. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður greinist þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Laun og launatengd gjöld	189.312	179.082
Annar starfsmannakostnaður	8.649	9.456
Umsjónarlaun Íslandsbanka	7.909	11.590
Endurskoðun og uppgjör	13.917	10.578
Fjármálaeftirlitið	9.766	9.257
Umboðsmaður skuldara	3.998	3.968
Sérstakt gjald á lífeyrissjóði	5.221	35.302
Rekstur og húsnæði	33.821	30.202
Rekstur tölvukerfa	57.845	35.723
Afskriftir	1.150	22.346
Markaðs- og kynningarmál	11.349	9.232
Önnur sérfræðiþjónusta	8.493	5.263
Innheimtukostnaður skuldabréfa	3.255	4.783
Þóknun vegna verðbréfavíðskipta	9.253	6.969
Þóknun til ISB vegna sjóðfélagalána	3.053	6.728
Annar kostnaður	21.167	22.628
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður samtals	388.158	403.107
Fært á fjárfestingargjöld	(155.263)	(161.243)
Fært á rekstrarkostnað	232.895	241.864

25. Samkvæmt grein 5.7 í samþykktum er stjórn Almenna lífeyrissjóðsins launuð og ákveður ársfundur stjórnarlaun fyrir liðið starfsár. Stjórnarlaun greidd á árinu 2012 eru sem hér segir

(í þúsundum króna):

	2012
Páll Ásgeir Pálsson, formaður	1.800
Sigurbjörn Sveinsson	1.350
Eiríkur Þorbjörnsson	900
Oddur Ingimarsson	900
Sigríður Sigurðardóttir	900
Vilhjálmína Haraldsdóttir	900
Gunnar Einarsson	600
Hrönn Sveinsdóttir	300
Stjórnarlaun samtals	7.650

Endurskoðunarnefnd

Gísli Hlíðberg Guðmundsson, formaður	600
Ólafur Hvanndal Jónsson	300
Eiríkur Þorbjörnsson	300
	1.200
Gunnar Baldvinsson, framkvæmdastjóri, laun og hlunnindi	17.397

26. Þóknun til endurskoðenda sundurliðast þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Endurskoðun ársreiknings Almenna lífeyrissjóðsins	6.405	6.070
Innri endurskoðun	5.114	2.984
Önnur þjónusta	229	25
Samtals	11.748	9.078

Fjárfestingar

27. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Innlend hlutabréf:		
Skráð bréf	552.398	87.025
Óskráð bréf	3.024.157	1.742.052
	<u>3.576.555</u>	<u>1.829.077</u>
Erlend hlutabréf:		
Óskráð bréf	108.979	35.277
	<u>108.979</u>	<u>35.277</u>
Hlutdeildarskírteini:		
Innlendir sjóðir:		
Sjóðir með ríkistryggðum skuldabréfum	15.199.472	14.482.118
Sjóðir með hlutabréfum	456.595	370.701
Sjóðir með markaðsskuldabréfum	705.078	844.696
Aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	144.481	107.800
	<u>16.505.626</u>	<u>15.805.316</u>
Erlendir sjóðir:		
Sjóðir með skuldabréfum	2.541.909	2.270.630
Sjóðir með hlutabréfum	21.818.341	16.348.324
Aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu	4.616.076	4.876.327
	<u>28.976.325</u>	<u>23.495.281</u>
Verðbréf með breytilegum tekjum samtals	<u>49.167.485</u>	<u>41.164.951</u>
28. Skráð innlend hlutabréf greinast þannig (í þúsundum króna):		
Eimskipafélag Íslands hf.	356.036	0
Icelandair Group hf.	54.014	32.658
Marel hf.	42.150	36.900
Fjarskipti hf.	86.573	0
Nýherji hf.	13.625	17.467
	<u>552.398</u>	<u>87.025</u>
Óskráð innlend hlutabréf greinast þannig (í þúsundum króna):		
Framtakssjóður Íslands slhf.	737.030	490.310
Jarðvarmi slhf.	728.954	392.694
Eik fasteignafélag hf.	619.728	191.119
N1 hf.	331.568	331.568
SRE I slhf.	228.906	171.875
Tryggingamiðstöðin hf.	200.000	0
FAST-I slhf.	69.298	0
SRE II slhf.	49.807	0
Atorka Group hf.	25.062	25.062
Advania hf.	17.173	17.173
Stoðir hf.	15.344	15.344
Eimskipafélag Íslands hf.	0	72.597
Eignarhaldsfélagið Fjarskipti hf.	0	33.069
Önnur félög	1.286	1.241
	<u>3.024.157</u>	<u>1.742.052</u>

29. Innlendir sjóðir greinast þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Verðbréfasjóðir		
Löng ríkisskuldabréf - Sjóður 7	14.065.797	13.324.041
Ríkisskuldabréf - Sjóður 5	683.904	654.765
Skuldabréf - Sjóður 1B (slitasjóður)	597.826	706.492
Hlutabréfasjóðurinn	360.013	290.005
Ríkissafn, ríkisskuldabréf og innlán	343.083	299.081
Fyrirtækjabréf - Sjóður 11B (slitasjóður)	107.251	129.860
Veltusafn - Innlán, ríkisbréf og víxlar	106.688	204.231
Úrvalsvisitala - Sjóður 6	96.583	80.697
Aðrir sjóðir	0	8.343
	<u>16.361.144</u>	<u>15.697.515</u>
Aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		
Auður Capital slf	144.481	107.800
	<u>144.481</u>	<u>107.800</u>
Innlendir sjóðir samtals	<u>16.505.626</u>	<u>15.805.316</u>

30. Erlendir sjóðir greinast þannig (í þúsundum króna):

Hlutabréfasjóðir		
Vanguard Global Stock Index Fund	8.231.920	7.668.462
BlackRock Developed World Index Sub-Fund	4.672.223	0
Vanguard Global Enhanced Equity Fund	2.206.017	3.448.566
Active Indexing World Fund	2.140.764	1.762.731
Sparinvest Global Value Fund	2.118.532	1.775.694
Skagen Global	1.749.288	656.207
Henderson Gartmore Global Focus Fund	699.597	879.014
CSETF on MSCI World	0	157.649
	<u>21.818.341</u>	<u>16.348.324</u>
Skuldabréfasjóðir		
Vanguard U.S. Government Bond Index Fund	1.333.968	1.247.966
Vanguard Euro Government Bond Index Fund	1.207.940	1.022.665
	<u>2.541.909</u>	<u>2.270.630</u>
Aðrir sjóðir um sameiginlega fjárfestingu		
ICG Mezzanine Fund - 2006	1.686.143	1.668.547
ML Vesey Street Fund III-C-LLC	687.260	711.632
MS Private Markets Fund IV	665.732	560.500
MS Private Markets Fund III	635.551	684.726
ICG Mezzanine Fund - 2003	276.161	628.583
BlackRock Private Opportunities Fund II	269.852	269.443
Credit Suisse DLJ Merchant IV	268.640	242.555
CS DJL Investment Partners III	126.737	110.341
	<u>4.616.076</u>	<u>4.876.327</u>
Erlendir sjóðir samtals	<u>28.976.325</u>	<u>23.495.281</u>

31. Verðbréf með föstum tekjum greinast þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Skuldabréf með ríkisábyrgð	24.982.434	24.603.587
Bankabréf	846.722	2.375.763
Önnur skuldabréf	14.918.408	13.075.011
Verðbréf með föstum tekjum samtals	<u>40.747.565</u>	<u>40.054.360</u>
 32. Veðlán greinast þannig (í þúsundum króna):		
Lán til sjóðfélaga	15.018.474	15.103.198
Varúðarafskriftir	(600.739)	(903.497)
Önnur veðskuldabréf	242.454	236.616
Veðlán samtals	<u>14.660.190</u>	<u>14.436.317</u>
 33. Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum (í þúsundum króna):		
Í íslenskum krónum:		
Verðbréf með breytilegum tekjum	20.082.180	17.626.049
Verðbréf með föstum tekjum	39.373.304	38.786.261
Veðskuldabréf	14.660.190	14.436.317
Bundnar bankainnstæður	19.810.043	18.013.189
Aðrar fjárfestingar	102.044	20.980
	<u>94.027.761</u>	<u>88.882.797</u>
Í erlendum gjaldmiðlum:		
Verðbréf með breytilegum tekjum	29.085.305	23.538.901
Verðbréf með föstum tekjum	1.374.262	1.268.100
	<u>30.459.566</u>	<u>24.807.001</u>
Fjárfestingar samtals	<u>124.487.328</u>	<u>113.689.798</u>

34. Rekstrarfjármunir greinast þannig (í þúsundum króna):

2012

Heildarverð 1.1.2012	2.683
Breytingar á árinu	0
	<u>2.683</u>
Afskrifað á árinu	<u>1.150</u>
Bókfært verð 31.12.2012	<u>1.533</u>

Ávöxtunarleiðir**35. Hrein eign til greiðslu lífeyris skipt eftir ávöxtunarleiðum (í þúsundum króna):**

	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals
Ævisafn I	10.063.677		10.063.677
Ævisafn II	32.863.647		32.863.647
Ævisafn III	3.740.322		3.740.322
Innlánasafn	20.865.648		20.865.648
Ríkissafn langt	1.685.078		1.685.078
Ríkissafn stutt	317.027		317.027
Samtryggingarsjóður		59.459.287	59.459.287
Samtals	<u>69.535.398</u>	<u>59.459.287</u>	<u>128.994.685</u>

36. Rekstur og efnahagur séreignarsjóðs og samtryggingarsjóðs greinist þannig (í þúsundum króna):**Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012:**

	Séreignar- sjóður	Samtryggingar- sjóður	Samtals
Iðgjöld	4.152.143	3.257.758	7.409.901
Lífeyrir	(3.030.336)	(971.630)	(4.001.966)
Fjárfestingartekjur	8.327.614	7.567.407	15.895.021
Fjárfestingargjöld	(85.338)	(71.577)	(156.915)
Rekstrarkostnaður	(126.578)	(106.317)	(232.895)
Hækkun á hreinni eign á árinu	9.237.505	9.675.640	18.913.145
Hrein eign frá fyrra ári	60.297.893	49.783.648	110.081.541
Hrein eign til greiðslu lífeyris	<u>69.535.398</u>	<u>59.459.287</u>	<u>128.994.685</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2012:

Fjárfestingar	67.106.745	57.380.583	124.487.328
Aðrar eignir	4.432.481	3.296.449	7.728.930
Skuldir	(2.003.828)	(1.217.745)	(3.221.572)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	<u>69.535.398</u>	<u>59.459.287</u>	<u>128.994.685</u>

Sérgreint yfirlit um rekstur og fjárhag séreignarsjóðs árið 2012

37. Rekstur og efnahagur séreignarsjóðs greinist þannig (í milljónum króna):

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012:

	Ævi- safn I	Ævi- safn II	Ævi- safn III	Ævi- safn IV	Innlána- safn	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Samtals 2012
Löggjöld	815	1.024	166	19	2.181	80	6	4.291
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(132)	(357)	717	(1.476)	1.273	(168)	4	(139)
Lífeyrir	(395)	(756)	(152)	(66)	(1.565)	(79)	(17)	(3.030)
Fjárfestingartekjur	1.762	4.764	319	74	1.280	114	14	8.328
Fjárfestingargjöld	(12)	(41)	(4)	(1)	(25)	(2)	(0)	(85)
Rekstrarkostnaður	(17)	(60)	(6)	(2)	(37)	(3)	(1)	(127)
Hækkun á hreinni eign á árinu	2.022	4.574	1.040	(1.453)	3.107	(58)	6	9.238
Hrein eign frá fyrra ári	8.042	28.289	2.700	1.453	17.759	1.743	311	60.298
Hrein eign til greiðslu lífeyris	10.064	32.864	3.740	0	20.866	1.685	317	69.535

Efnahagsreikningur 31. desember 2012:

Fjárfestingar	9.873	32.752	3.129	0	19.449	1.642	261	67.107
Aðrar eignir	630	1.478	652	0	1.569	47	56	4.432
Skuldir	(439)	(1.367)	(41)	0	(153)	(4)	(0)	(2.004)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	10.064	32.864	3.740	0	20.866	1.685	317	69.535

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2012:

Inngreiðslur	2.423	5.380	1.463	58	3.728	48	174	13.275
Útgreiðslur	456	953	168	95	1.637	87	18	3.414
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum	1.967	4.427	1.295	(36)	2.091	(38)	156	9.861
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting	1.731	3.664	766	0	2.215	77	132	8.586
Hækkun/(lækkun) á sjóði og veltiinnlánum	236	763	529	(36)	(125)	(116)	24	1.276
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	390	705	122	36	1.687	162	32	3.135
Sjóður og veltiinnlán í árslok	626	1.468	651	0	1.562	47	56	4.411

38. Iðgjöld séreignarsjóðs á árinu greinast þannig (í þúsundum króna):

2012

2011

Lágmarksiðgjöld	1.917.462	1.787.772
Viðbótariðgjöld	2.373.897	2.820.417
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(139.215)	(495.181)
Iðgjöld samtals	4.152.143	4.113.008

39. Lífeyrir séreignarsjóðs á árinu sundurliðast þannig (í þúsundum króna):

Ellilífeyrir	1.158.969	1.149.036
Örorkulífeyrir	15.320	10.887
Makalífeyrir	28.525	17.677
Barnalífeyrir	33.666	26.808
Aukagreiðsla (tímabundin opnun séreignarsparnaðar)	1.793.857	2.575.032
Lífeyrir samtals	3.030.336	3.779.440

40. Fjárfestingar séreignarsjóðs skiptast þannig eftir verðbréfaflokkum, en þá hefur verið tekið tillit til eignasamsetningar í einstökum verðbréfasjóðum. (Yfirlitið er í milljónum króna):

	Ævisafn I		Ævisafn II		Ævisafn III		Innlánasafn		Ríkissafn langt		Ríkissafn stutt	
		%		%		%		%		%		%
Skuldabréf:												
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	2.584	26%	12.131	37%	1.134	36%	0	0%	1.635	100%	236	90%
Skuldabréf fjármálastofnana	46	0%	240	1%	163	5%	0	0%	0	0%	0	0%
Skuldabréf sveitarfélaga	453	5%	2.395	7%	440	14%	0	0%	0	0%	0	0%
Skuldabréf fyrirtækja	300	3%	1.345	4%	129	4%	0	0%	0	0%	0	0%
Einstaklingar	931	9%	4.889	15%	483	15%	0	0%	0	0%	0	0%
Erlend skuldabréf	15	0%	82	0%	8	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Hlutabréf:												
Innlend hlutabréf	344	3%	838	3%	41	1%	0	0%	0	0%	0	0%
Erlend hlutabréf	4.068	41%	8.394	26%	278	9%	0	0%	0	0%	0	0%
Hlutir og hlutdeildarsk. annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	1.112	11%	2.329	7%	81	3%	0	0%	0	0%	0	0%
Aðrar fjárfestingar	6	0%	33	0%	3	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Laust fé / skammtímaákvæðun	15	0%	75	0%	7	0%	0	0%	7	0%	25	10%
Bundnar bankainnstæður	0	0%	0	0%	361	12%	19.449	100%	0	0%	0	0%
Samtals	9.873		32.752		3.129		19.449		1.642		261	
Raunávöxtun árið 2012	16,6%		11,7%		5,8%		1,9%		1,8%		(0,4%)	
Raunávöxtun árið 2011	1,2%		3,6%		4,4%		2,5%		6,3%		(2,2%)	
Raunávöxtun árið 2010	2,0%		2,0%		1,2%		3,7%		8,6%		6,7%	
Raunávöxtun árið 2009	5,5%		0,6%		(13,8%)		6,0%					
Raunávöxtun árið 2008	(34,9%)		(26,2%)		(26,5%)							
Raunávöxtun árið 2007	(4,2%)		(4,0%)		0,2%							
Raunávöxtun árið 2006	13,9%		12,6%		6,4%							
Raunávöxtun árin 2008-2012	(3,8%)		(2,6%)		(6,7%)							
Raunávöxtun árin 1990-2012			4,0%									

41. Raunávöxtun einstakra verðbréfaflokka var þannig á árinu 2012, en þá hefur verið tekið tillit til eignasamsetningar í einstökum verðbréfasjóðum:

Eignaflokkur:	Ævi- safn I	Ævi- safn II	Ævi- safn III	Ævi- safn IV	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Innlána- safn	Viðmið*
Innlán í bönkum og sparisjóðum	(0,4%)	(0,4%)	0,9%	2,7%	(0,3%)	(0,5%)	1,9%	
Skuldabréf:								0,5% til 3,4%
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	2,4%	2,4%	2,1%		2,2%	(0,2%)		
Skuldabréf sveitarfélaga	10,4%	10,4%	7,6%					
Skuldabréf fjármálastofnana	6,1%	6,1%	4,5%					
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	4,6%	4,6%	4,6%					
Önnur verðbréf	8,8%	8,8%	8,8%					
Erlend skuldabréf	7,2%	7,2%	7,2%					
Hlutabréf:								
Innlend hlutabréf	15,8%	15,8%	15,8%					11,7%
Erlend hlutabréf	16,3%	16,3%	16,3%					16,3%
Hlutir og hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	9,2%	9,2%	9,2%					

***Viðmið:**

Skuldabréfavísitölur Kauphallar Íslands með 8 ára meðaltíma fyrir Ævisafn I og II og 6 ára meðaltíma fyrir Ævisafn III.

Raunávöxtunarviðmið skuldabréfa er 1,6% fyrir Ævisafn I og II, 0,8% fyrir Ævisafn III.

Skuldabréfavísitölur Kauphallar Íslands, verðtryggð með 10 ára meðaltíma fyrir Ríkissafn langt og óverðtryggð með 1 árs meðaltíma fyrir Ríkissafn stutt. Raunávöxtunarviðmið skuldabréfa Ríkissafns langt er 3,4% og 0,5% fyrir Ríkissafn stutt.

Hlutabréfavísitala aðallista Kauphallar Íslands fyrir innlend hlutabréf.

Heimsvísitala Morgan Stanley með arðgreiðslum (MSCI TR) í íslenskum krónum fyrir erlend hlutabréf.

42. Breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris í séreignarsjóði greinast þannig á árinu: (í þúsundum króna)	2012	2011
Staða í ársbyrjun	60.297.893	55.324.274
lðgjöld á árinu	4.152.143	4.113.008
Lífeyrisgreiðslur á árinu	(3.030.336)	(3.779.440)
Hreinar fjárfestingartekjur	8.115.699	4.640.052
Staða í árslok	69.535.399	60.297.893
Inneign laus til útborgunar frá 60 ára (samkvæmt vali sjóðfélaga)	68.586.822	59.462.562
Inneign laus til útborgunar frá 65-79 ára (hluti af lágmarkslífeyri frá 70 ára aldri)	556.104	487.454
Inneign maka laus til útborgunar	220.779	198.994
Inneign barna laus til útborgunar	171.694	148.883

Kennitölur

43. Ævisafn I	2012	2011	2010	2009	2008
Hrein raunávöxtun	16,6%	1,2%	2,0%	5,5%	(34,9%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	(3,8%)	(7,5%)	(5,3%)	(3,5%)	(3,6%)
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	56,8%	49,2%	48,3%	58,0%	59,3%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	13,2%	12,1%	9,1%	0,1%	0,6%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	18,3%	20,4%	22,8%	25,3%	22,1%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,3%	7,3%	7,5%	3,4%	4,3%
Veðskuldabréf	9,4%	11,0%	12,3%	13,2%	13,7%
Fjárfestingar:					
Eignir í íslenskum krónum	44,7%	48,8%	55,6%	51,3%	53,8%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	55,3%	51,2%	44,4%	48,7%	46,2%

Ævisafn II

Hrein raunávöxtun	11,7%	3,6%	2,0%	0,6%	(26,2%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	(2,6%)	(5,5%)	(3,9%)	(2,5%)	(1,0%)
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	44,4%	39,8%	40,8%	49,6%	52,9%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	8,6%	7,8%	6,1%	0,1%	0,4%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	29,1%	31,4%	31,7%	27,6%	24,4%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	2,9%	4,2%	4,5%	3,2%	3,6%
Veðskuldabréf	14,9%	16,8%	16,9%	19,5%	18,7%
Fjárfestingar:					
Eignir í íslenskum krónum	65,1%	69,3%	69,8%	65,6%	66,7%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	34,9%	30,7%	30,2%	34,4%	33,3%

43. Frh.:

Ævisafn III	2012	2011	2010	2009	2008
Hrein raunávöxtun	5,8%	4,4%	1,2%	(13,8%)	(26,5%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	(6,7%)	(7,7%)	(7,3%)	(6,5%)	(2,2%)
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	25,7%	29,7%	31,9%	37,3%	53,4%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	3,4%	3,3%	3,5%	0,4%	0,1%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	37,5%	33,1%	44,7%	44,3%	33,7%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	6,5%	3,5%	4,6%	2,7%	1,7%
Veðskuldabréf	15,4%	17,8%	15,2%	15,3%	11,0%
Bundnar bankainnstæður	11,5%	12,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Fjárfestingar:					
Eignir í íslenskum krónum	83,7%	86,4%	84,4%	87,4%	89,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	16,3%	13,6%	15,6%	12,6%	10,6%
Ævisafn IV *					
Hrein raunávöxtun	2,7%	2,7%	3,1%	(7,6%)	(17,3%)
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastliðin fimm ár	(3,6%)	(2,9%)	(2,5%)	(2,2%)	0,5%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	0,0%	0,0%	0,0%	6,3%	59,1%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	0,0%	0,0%	0,0%	14,0%	40,4%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	0,0%	0,0%	1,6%	0,5%	0,5%
Bundnar bankainnstæður	0,0%	100,0%	98,4%	79,0%	0,0%
Fjárfestingar:					
Eignir í íslenskum krónum	0,0%	100,0%	98,4%	98,8%	97,4%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	0,0%	0,0%	1,6%	1,2%	2,6%

* Ævisafn IV sameinaðist Innláναςafni í september 2012. Ávöxtun ársins 2012 er ávöxtun í sameinuðu safni.

Innláναςafn

Hrein raunávöxtun	1,9%	2,5%	3,7%	6,0%	
Innláναςafnið var stofnað í október 2008.					
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Bundnar bankainnstæður	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Fjárfestingar:					
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

43. Frh.:

Ríkissafn stutt	2012	2011	2010	2009
Hrein raunávöxtun	(0,4%)	(2,2%)	6,7%	
Ríkissafn stutt var stofnað í mars 2009.				
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:				
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	27,6%	14,2%	19,9%	25,6%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	72,4%	85,8%	80,1%	74,4%
Fjárfestingar:				
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ríkissafn langt				
Hrein raunávöxtun	1,8%	6,3%	8,6%	
Ríkissafn langt var stofnað í mars 2009.				
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:				
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	24,4%	24,1%	26,7%	21,1%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	75,6%	75,9%	73,3%	78,9%
Fjárfestingar:				
Eignir í íslenskum krónum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sérgreint yfirlit um rekstur og fjárhag samtryggingarsjóðs árið 2012

44. Rekstur og efnahagur samtryggingarsjóðs greinist þannig (í þúsundum króna):

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2012:	Samtryggingar- sjóður alls
Iðgjöld	3.231.377
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(6.786)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	33.167
Lífeyrir	(971.630)
Fjárfestingartekjur	7.567.407
Fjárfestingargjöld	(71.577)
Rekstrarkostnaður	(106.317)
Hækkun á hreinni eign á árinu	9.675.640
Hrein eign frá fyrra ári	49.783.648
Hrein eign til greiðslu lífeyris	59.459.287

Efnahagsreikningur 31. desember 2012:

Fjárfestingar	57.380.583
Aðrar eignir	3.296.449
Skuldir	(1.217.745)
Hrein eign til greiðslu lífeyris	59.459.287

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2012:

Inngreiðslur	11.379.338
Útgreiðslur	1.278.238
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum	10.101.099
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting	8.173.376
Hækkun á sjóði og veltiinnlánum	1.927.723
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	953.723
Sjóður og veltiinnlán í árslok	2.881.446

45. Iðgjöld samtryggingarsjóðs á árinu greinast þannig (í þúsundum króna):

	2012	2011
Lágmarksiðgjöld	3.231.377	3.051.394
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(6.786)	(6.436)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	33.167	36.335
Iðgjöld samtals	3.257.758	3.081.293

46. Lífeyrir samtryggingarsjóðs á árinu greinist þannig (í þúsundum króna):	2012	2011
Ellilífeyrir	754.984	694.279
Makalífeyrir.....	113.221	107.992
Barnalífeyrir	12.801	13.374
Örorkulífeyrir	82.493	76.461
Virk, starfsendurhæfingarsjóður	7.656	0
Kostnaður vegna örorkumats	476	309
Lífeyrir samtals	971.630	892.415

47. Fjárfestingar samtryggingarsjóðs skiptast þannig eftir verðbréfaflokkum, en þá hefur verið tekið tillit til eignasamsetningar í einstökum verðbréfasjóðum. (Yfirlitið er í milljónum króna):

Skuldabréf:		
Skuldabréf með ábyrgð ríkis	25.279	44,1%
Skuldabréf með ábyrgð fjármálastofnana	427	0,7%
Skuldabréf sveitarfélaga	6.487	11,3%
Skuldabréf fyrirtækja	2.749	4,8%
Einstaklingar	8.357	14,6%
Erlend skuldabréf	295	0,5%
Hlutabréf:		
Innlend hlutabréf	1.602	2,8%
Erlend hlutabréf	9.186	16,0%
Hlutir og hlutdeildarsk. annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	2.705	4,7%
Aðrar fjárfestingar	59	0,1%
Laust fé / skammtímaávöxtun	234	0,4%
Samtals	57.381	
Raunávöxtun árið 2012	9,8%	
Raunávöxtun árið 2011	4,2%	
Raunávöxtun árið 2010	1,5%	
Raunávöxtun árið 2009	0,0%	
Raunávöxtun árið 2008	(26,7%)	
Raunávöxtun árið 2007	(1,5%)	
Raunávöxtun árið 2006	13,4%	
Raunávöxtun árin 2008-2012	(3,2%)	
Raunávöxtun árin 1990-2012	4,5%	

48. Raunávöxtun einstakra verðbréfaflokka var þannig á árinu 2012, en þá hefur verið tekið tillit til eignasamsetningar í einstökum verðbréfasjóðum:

Eignaflokkur:	Samtryggingar- sjóður	Viðmið*
Innlán í bönkum og sparisjóðum	(0,5%)	
Skuldabréf:		2,5%
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	2,9%	
Skuldabréf sveitarfélaga	10,2%	
Skuldabréf fjármálastofnana	5,6%	
Fasteignaveðtryggð skuldabréf	4,6%	
Önnur verðbréf	9,1%	
Erlend skuldabréf	7,2%	
Hlutabréf:		
Innlend hlutabréf	15,8%	11,7%
Erlend hlutabréf	16,3%	16,3%
Hlutir og hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu	9,2%	

*Viðmið:

Skuldabréfavísitölur Kauphallar Íslands með 9 ára meðaltíma fyrir samtryggingarsjóð.

Hlutabréfavísitala aðallista Kauphallar Íslands.

Heimsvísitala Morgan Stanley með arðgreiðslum (MSCI TR) í íslenskum krónum.

49. Tryggingafræðileg staða

Samkvæmt tryggingafræðilegum útreikningi nemur áfallin lífeyrisskuldbinding samtryggingarsjóðs 62.370 millj. kr. í árslok 2012 miðað við 3,5% ársvexti og að teknu tilliti til áætlaðs kostnaðar við rekstur sjóðsins. Endurmetin hrein eign sjóðsins í árslok 2012 er 57.647 millj. kr. eða 4.723 millj. kr. lægri en áfallin skuldbinding. Lífeyrisskuldbinding samtryggingarsjóðs í árslok 2012 greinist þannig (í milljónum króna):

	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Eignir:			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	59.459	0	59.459
Endurmat verðbréfa	(218)	0	(218)
Fjárfestingarkostnaður	(1.595)	0	(1.595)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	45.317	45.317
Eignir samtals	57.647	45.317	102.964
Skuldbindingar:			
Ellilífeyrir	50.390	37.114	87.505
Örorkulífeyrir	3.889	5.034	8.924
Makalífeyrir	7.064	164	7.227
Barnalífeyrir	53	1.090	1.144
Rekstrarkostnaður	973	1.406	2.380
Skuldbindingar samtals	62.370	44.809	107.179
Hrein eign umfram skuldbindingar	(4.723)	508	(4.215)
Í hlutfalli af skuldbindingum	(7,6%)	1,1%	(3,9%)

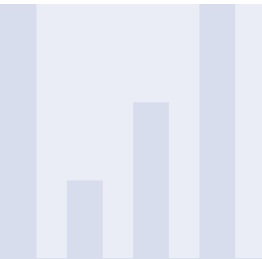
Kennitölur

50. Samtryggingarsjóður:

Samtryggingarsjóður:	2012	2011	2010	2009	2008		
Hrein raunávöxtun	9,8%	4,2%	1,5%	0,0%	(26,7%)		
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðastl. fimm ár	(3,2%)	(5,3%)	(3,7%)	(1,8%)	0,3%		
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:							
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum	34,6%	32,0%	35,5%	45,0%	49,8%		
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	6,4%	6,1%	4,9%	0,3%	1,0%		
Skráð verðbréf með föstum tekjum	40,6%	41,8%	38,8%	34,0%	25,5%		
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	3,8%	5,0%	5,4%	3,6%	3,4%		
Veðskuldabréf	14,6%	15,1%	15,4%	17,0%	20,3%		
Fjárfestingar:							
Eignir í íslenskum krónum	77,0%	78,7%	77,1%	71,8%	71,9%		
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	23,0%	21,3%	22,9%	28,2%	28,1%		
Hlutfallsleg skipting lífeyris:							
Ellilífeyrir	78,4%	77,8%	78,0%	78,0%	73,9%		
Makalífeyrir	11,8%	12,1%	11,7%	11,7%	12,5%		
Örorkulífeyrir	8,6%	8,6%	8,7%	8,7%	12,5%		
Barnalífeyrir	1,3%	1,5%	1,6%	1,6%	1,2%		
Hlutfallsleg skipting lífeyris árin 2008 - 2009 byggir á lífeyrisgreiðslum tryggingadeildar.							
Fjárhagsstaða samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt:							
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	(7,6%)	(10,3%)	(12,2%)	(22,8%)	(22,1%)		
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	(3,9%)	(4,5%)	(5,4%)	(11,1%)	(10,5%)		
Fjöldi sjóðfélaga:							
Lágmarksiðgjald	6.417	6.231	6.222	5.926	5.964		
Viðbótariðgjald	6.678	7.132	8.086	10.297	12.398		
Fjöldi lífeyrisþega:							
Séreignarsjóður	319	328	330	330	220		
Séreignarsjóður, aukagreiðsla	550	999	1.441	945	0		
Samtryggingarsjóður	713	645	585	525	451		
			Innána- safn	Ríkissafn langt	Ríkissafn stutt	Samtrygg- ingarsj.	
Lífeyrisbyrði.....	ÆI 48%	ÆII 74%	ÆIII 91%	72%	99%	304%	30%

Skilgreiningar:

Hrein raunávöxtun	Raunávöxtun miðað við breytingu á gengi sjóðanna.
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar.....	Meðaltal hreinnar raunávöxtunar á fimm ára tímabili.
Fjöldi sjóðfélaga	Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjald á reikningsárinu.
Fjöldi lífeyrisþega	Meðaltal fj. lífeyrisþ. sem fékk greiddan lífeyri á reikningsárinu.
Lífeyrisbyrði.....	Lífeyrisbyrði sýnir hlutfall lífeyrisgreiðslna af iðgjöldum.

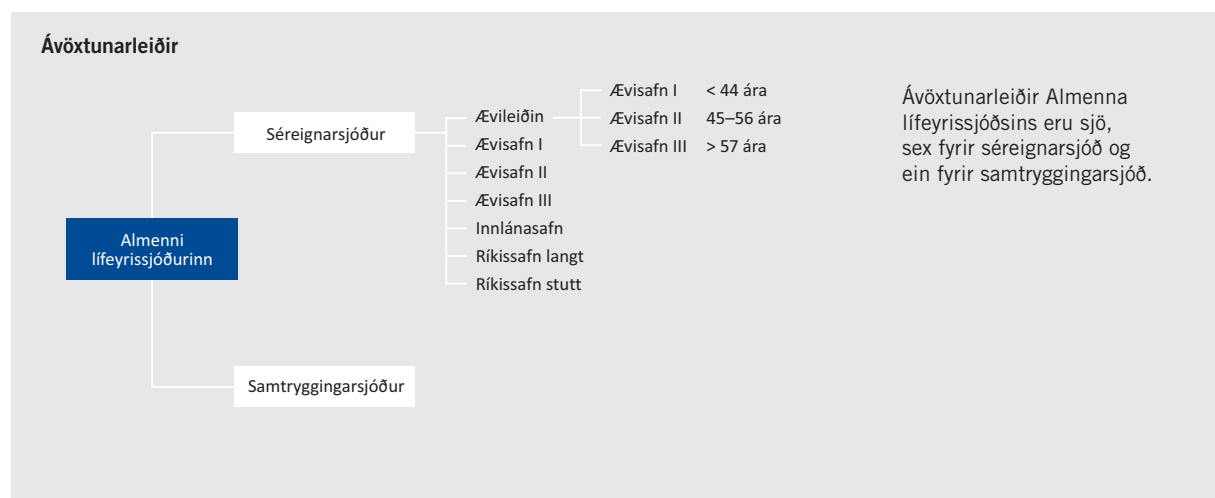
Útdráttur úr fjárfestingar- og áhættu- stefnu Almenna lífeyrissjóðsins 2013

Útdráttur úr fjárfestingarstefnu 2013

Staðfest af stjórn 28. nóvember 2012

Markmið Almenna lífeyrissjóðsins, er að ávaxta fé sjóðfélaga á hagkvæman hátt og tryggja þeim bestu ávöxtun miðað við áhættu (skilgreind með flökti ársávöxtunar). Sjóðstjórar skulu ávaxta fé sjóðsins með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma með tilliti til ávöxtunar og áhættu. Eignasamsetning Almenna lífeyrissjóðsins skal vera í samræmi við heimildir í VII. kafla laga um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 með síðari breytingum.

Í séreignarsjóði Almenna lífeyrissjóðsins geta sjóðfélagar valið á milli þriggja verðbréfasafna, Ævisafna I, II og III, með mismunandi eignasamsetningu og áhættu, eins Innlánaafns sem geymir eignir sínar á innlánsreikningum og tveggja ríkissafna. Sjóðfélagar geta valið sér safn ýmist eftir því hversu mikla áhættu þeir vilja taka eða eftir aldri. Þeir geta einnig valið Ævileiðina en þá flyst inneign þeirra milli ævisafna til að minnka áhættuna eftir því sem nær dregur starfslokum. Eignir samtryggingarsjóðs eru ávaxtaðar í sérgreindu verðbréfasafni. Markmið samtryggingarsjóðs er að sjóðurinn eigi alltaf fyrir skuldbindingum og á löngum tíma skili ávöxtun umfram viðmiðunarávöxtun (3,5% raunávöxtun). Almenni lífeyrissjóðurinn stefnir að því að halda fjárfestingarkostnaði í lágmarki þannig að sem mest af ávöxtun skili sér til sjóðfélaga.

Breytingar frá fyrri fjárfestingarstefnu

Í fjárfestingarstefnu fyrir árið 2013 eru gerðar eftirfarandi breytingar:

- Vægi innlendra hlutabréfa í fjárfestingarstefnu blandaðra verðbréfasafna hefur verið aukið en vegur þó tiltölulega lítið af heildareignum hvers safns. Ævisafn I stefnir nú að því að 8,5% eigna séu innlend hlutabréf, Ævisafn II 6%, Ævisafn III 2,5% og samtryggingarsjóður 5%. Á móti lækkar vægi erlendra hlutabréfa í fjárfestingarstefnunni. Tilgangurinn með þessari breytingu er að auka áhættudreifingu þar sem sjóðurinn getur ekki fjárfest í erlendum verðbréfum vegna tímabundinna gjaldeyrishafta.
- Meðaltími blandaðra skuldabréfasafna er lengdur, í samræmi við meðaltíma skuldabréfa á markaði. Ævisafn I og II stefna að átta ára meðaltíma, Ævisafn III að sex árum og samtryggingarsjóður níu árum.
- Vegna breytinga á meðaltíma var vægi innlána aukið í fjárfestingarstefnu Ævisafns III. Þessi breyting er í samræmi við markmið safnsins um lægri meðaltíma safnsins til að tryggja tiltölulega jafna og stöðuga ávöxtun.
- Heimild til að fjárfesta í fjármálagerningum Reykjavíkurborgar og Lánasjóðs sveitarfélaga var hækkuð úr 5% í 7,5% af hreinni eign sjóðsins eins og hún er á hverjum tíma.
- Á árinu 2012 hefur verið unnið að innleiðingu áhættustýringar á grundvelli leiðbeinandi tilmæla um áhættustýringu frá FME sem voru gefin út á þriðja ársfjórðungi 2011. Kafli VI um áhættustýringu var uppfærður með hliðsjón af þessu og byggir hann á áhættustefnu sjóðsins sem var samþykkt af stjórn lífeyrissjóðsins í október 2012.

Taflan sýnir fjárfestingarstefnu Almenna lífeyrissjóðsins, það er fjárfestingarstefnu ævisafnanna þriggja, fjárfestingarstefnu samtryggingarsjóðs, Innlánaafns, Ríkissafns langs og Ríkissafns stutts.

	Ævisafn I		Ævisafn II		Ævisafn III		Ríkissafn langt		Ríkissafn stutt		Innlánaafn	Samtryggingarsj.	
Fjárfestingarstefna í %	Stefna	Víkm.	Stefna	Víkm.	Stefna	Víkm.	Stefna	Víkm.	Stefna	Víkm.	Stefna	Stefna	Víkm.
Skuldabréf	30%	+40/-0	50%	+40/-10	80%	+17/-10	100%	0	100%	0	100%	60%	+30/-10
Innlán, laust fé	1%	+12/-1	2%	+20/-2	25%	+15/-10		+3C	20%	+50/-2C	100%	3%	+25/-3
Með ábyrgð íslenska ríkisins	12,5%	+35/-5	24%	+30/-10	28%	+50/-10	100%	+0/-30	80%	+20/-5C		28%	+35/-11
Með ábyrgð erlendra ríkja	4%	+15/-4	3%	+10/-3	2%	+7/-2						4%	+10/-4
Bæjar- og sveitarfélög	5%	+10/-4	7,5%	+10/-5	9%	+15/-7						9%	+15/-5
Fjármálastofnanir	0,5%	+10/-0,5	1%	+10/-1	1%	+10/-1						1%	+10/-1
Veðskuldabréf	6%	+20/-5	10%	+20/-8	12%	+15/-10						12%	+25/-9
Önnur skuldabréf	1%	+15/-1	2,5%	+25/-2,5	3%	+30/-3						3%	+25/-3
Hlutabréf	70%	+0/-40	50%	+10/-40	20%	+10/-17						40%	+10/-30
Innlend hlutabréf	8,5%	+3/-6,5	6%	+2/-4,5	2,5%	+1/-2						5%	+2/-4
Erlend hlutabréf	57,5%	+10/-35	41,5%	+16/-35	16,5%	+12,5/-14						33%	+15/-27
Hlutir og hlutdeildarsk. annarra sjóða um sameiginlegar fjárfestingar	4%	+16/-4	2,5%	+10/-2,5	1%	+4/-1						2%	+8/-2
Eignastýringaraðferðir													
Virk stýring innlendra hlutabréfa	100%		100%		100%							100%	
Hlutlaus stýring innlendra hlutabréfa	0%		0%		0%							0%	
Virk stýring erlendra hlutabréfa	33%	+12/-13	33%	+12/-13	33%	+12/-13						33%	+12/-13
Hlutlaus stýring erlendra hlutabréfa	67%	+13/-12	67%	+13/-12	67%	+13/-12						67%	+13/-12
Ávöxtun og áhætta, %													
Vænt ávöxtun	8,3%		7,7%		6,4%		6,5%		4,3%		5,5%	7,4%	
Flókt ársávöxtunar, %	-13,0% til 29,6%		-8,5 til 23,9%		-2,6% til 15,3%		-4,6% til 17,6%		-0,1% til 8,6%			-6,7% til 21,6%	
Viðmiðun, %													
Skuldabréfávísitala KÍ með mt. 10 ár							100%					60%	
Skuldabréfávísitala KÍ með mt. 9 ár													
Skuldabréfávísitala KÍ með mt. 8 ár	30%		50%										
Skuldabréfávísitala KÍ með mt. 6 ár					80%								
Skuldabréfávísitala KÍ með mt. 1 ár									100%				
Vísitala aðallista	8,5%		6%		2,5%							5%	
Heimsvísitala hlutabréfa	61,5%		44%		17,5%							35%	
Meðaltal verðtryggðra vaxta á lífeyrisreikningum hjá viðskiptabönkum											100%		
Viðmiðun fyrir meðaltíma skuldabréfa	8 ár		8 ár		6 ár		10 ár		1 ár			9 ár	
Leyfilegur meðaltími safna	5-11 ár		5-11 ár		4-9 ár		7-13 ár		1-3 ár			6-12 ár	

Í töflunni eru eftirfarandi upplýsingar:

Fjárfestingarstefna	Fremst í hverju safni kemur fram langtímamarkmið um eignasamsetningu safnsins, svo upplýsingar um víkmörk, sem segja til um leyfileg frávik frá langtíma stefnunni.
Eignastýringaraðferðir	Í Ævisöfnum I, II, III og samtryggingarsjóði er stefnt að því að 55–80% af erlendra hluta - bréfaeign sé fjárfest í sömu hlutföllum og hlutabréf viðkomandi fyrirtækja vega á markaði. Fyrir fjárfestingar í innlendum hlutabréfum er stýringin að öllu leyti virk.
Ávöxtun og áhætta	Vænt ávöxtun og flókt ársávöxtunar taka mið af fjárfestingarstefnu hvers safns fyrir sig og eru byggð á spá um ávöxtun helstu verðbréfaflokka 2013–2017 og sögulegum gögnum um flókt og samfylgni ávöxtunar miðað við mánaðarlegar mælingar á árunum 1998 til september 2012.
Viðmiðun	Viðmiðunarvísitala skuldabréfa fyrir Ævisöfn I og II er með átta ára meðaltíma, viðmiðunarvísitala samtryggingarsjóðs er með níu ára meðaltíma og viðmiðunarvísitala skuldabréfa fyrir Ævisafn III er með sex ára meðaltíma. Þessar vísitölur eru settar saman úr skuldabréfa-vísitölum Kauphallar Íslands. Viðmiðunarvísitala fyrir innlend hlutabréf er vísitala aðallista Kauphallar Íslands og fyrir erlend hlutabréf er notuð heimsvísitala MSCI. Viðmiðunarvísitala fyrir Ríkissafn langt er tíu ára verðtryggð skuldabréfávísitala Kauphallar Íslands. Viðmiðunarvísitala fyrir Ríkissafn stutt er eins árs óverðtryggð skuldabréfávísitala Kauphallar Íslands. Viðmiðun fyrir Innlánaafn er meðaltal verðtryggðra vaxta á lífeyrisreikningum hjá viðskipta - bönkum.

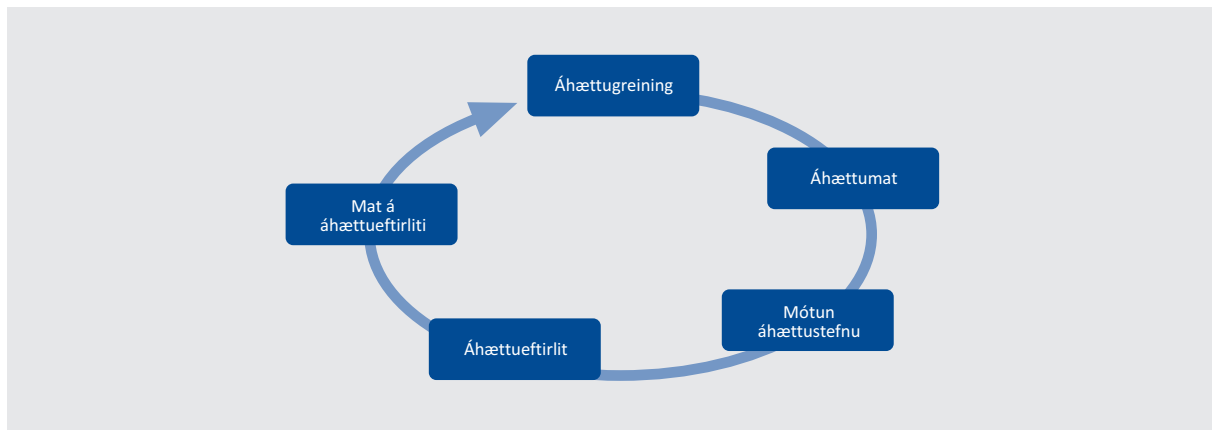
Hægt er að sækja fjárfestingarstefnuna á heimasíðu sjóðsins, www.almenni.is. Sjóðfélagar geta einnig komið á skrifstofu sjóðsins og fengið prentað eintak eða hringt og óskað eftir að fá fjárfestingarstefnuna senda í pósti.

Útdráttur úr áhættustefnu 2013

Staðfest af stjórn 26. október 2012

Greining og meðhöndlun áhættu í rekstri allra skipulagsheilda er umfangsmikið verkefni sem stöðugt þarf að endurmeta og þróa í samræmi við breytingar í efnahagslegu og lagalegu umhverfi. Víðtæk áhættustýring er og hefur verið til staðar hjá Almenna lífeyrissjóðnum um árabíl en síðastliðin ár hefur verið unnið markvisst að aukinni formfestu við skipulagið.

Ferli við mótun áhættustefnu tekur mið af greinargerð vinnuhóps á vegum Landsamtaka lífeyrissjóða um góðar venjur í eigna- og áhættustýringu lífeyrissjóða og leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um áhættustýringu hjá lífeyrissjóðum. Í áhættustefnu sjóðsins er ferli áhættustýringar til einföldunar skipt upp í fimm liði sem byggja hver á öðrum og lýsa má sem hringrás endurtekinna verka. Liðirnir eru áhættugreining, áhættumat, áhættustefna, áhættueftirlit og mat á áhættueftirliti og er hér hverjum þeirra lýst í stuttu máli.

Áhættugreining

Stjórnendur sjóðsins framkvæma árlega sérstaka greiningu sem byggir á að yfirfara allar áhættur í rekstri sjóðsins, meta afleiðingar þeirra, skipuleggja eftirlit með þeim og viðbrögð sem eftirlitið getur leitt til ef það sýnir stöðu utan markmiða. Á grundvelli áhættugreiningarinnar eru skráðir verkferlar með lýsingu á eftirlitsaðgerðum og viðbragðsáætlun ef eftirlitið sýnir frávik frá skilgreindum mörkum fyrir áhættu. Stjórnendur sjóðsins bera ábyrgð á að eftirlit byggir á áhættugreiningunni sé raunverulegt og virkt.

Áhættumat

Til grundvallar er niðurstaða áhættugreiningar og leggja stjórnendur í áhættumati mat á líkindum þess að atburðir þróist þannig að einstök greind áhætta verði að veruleika og hvaða afleiðingar það hefði fyrir sjóðinn, þróist atburðir þannig. Metin er þróun rekstrarumhverfis liðins árs og væntinga um breytingar til framtíðar með það að markmiði að meta breytt vægi einstakra áhætta í rekstri sjóðsins hvað varðar líkindi og afleiðingar fyrir sjóðinn.

Áhættustefna

Áhættustefna sjóðsins er afrakstur áhættugreiningar og áhættumats stjórnenda sjóðsins en þar eru skilgreindir 29 áhættuþættir sem sjá má í töflunni hér fyrir neðan.

Fjárhagsleg áhætta	Lífeyristryggingaráhætta	Mótaðilaáhætta	Rekstraráhætta
Vaxtaáhætta	Skerðingaráhætta	Útlánaáhætta	Starfsmannaáhætta
Uppgreiðsluáhætta	Iðgjaldaáhætta	Samþjöppunaráhætta	Áhætta vegna svika
Markaðsáhætta	Umhverfisáhætta	Landsáhætta	Upplýsingatækniáhætta
Gjaldmiðlaáhætta	Lýðfræðileg áhætta	Afhendingaráhætta	Orðsporsáhætta
Ósamræmisáhætta	Réttindaflutningsáhætta	Uppgjörsáhætta	Lagaleg áhætta
Verðbólguáhætta	Lausafjáraáhætta		Skjalaáhætta
Eignir utan efnahagsreiknings	Seljanleikaáhætta		Úrskurðaráhætta lífeyris
	Útstreymisáhætta		Áhætta vegna útvistunar
			Upplýsingaáhætta

Í stefnunni er sundurliðuð greining áhættuþátta og mat stjórnenda á mikilvægi hvers áhættuþáttar í rekstri sjóðsins. Tilgreint er hverjir bera ábyrgð á greiningu, mati og skipulagi eftirlitsaðgerða einstakra áhætta við árlega uppfærslu áhættustefnu. Við hverja eftirlitsaðgerð er tilgreindur ábyrgðaraðili og að auki tíðni og tímasetning framkvæmdar eftirlitsaðgerða í hverju tilviki. Jafnframt eru í áhættustefnunni tilgreindar viðmiðanir fyrir áhættur sem stjórnendur telja ásættanlegt að taka varðandi einstakar áhættur (þar sem því verður komið við), lýsing á viðbrögðum við frávikum frá viðmiðunum komi slíkt upp.

Áhættueftirlit

Niðurstöður eftirlitsaðgerða eru teknar saman í mánaðarlegar áhættuskýrslur sem í kjölfarið eru yfirfarnar af stjórnendum sjóðsins. Sýni niðurstöður eftirlitsaðgerða áhættu umfram stefnu skal brugðist við í samræmi við viðbragðslýsingu. Í mánaðarlegum áhættuskýrslum eru einnig upplýsingar um framvindu áhættustýringar og innra eftirlits.

Mat á áhættueftirliti

Rekstrarstjóri heldur utan um framvindu áhættueftirlits og niðurstöður eftirlitsaðgerða. Rekstrarstjóri metur hvort framkvæmd og niðurstöður eftirlitsaðgerða séu í samræmi við áhættustefnu og annað skjalfest skipulag og/eða heimildir. Rekstrarstjóri dregur saman og gefur álit á niðurstöðum til kynningar fyrir stjórn og framkvæmdastjóra sjóðsins.

